

ETELÄ-SAVON KÄRÄJÄOIKEUDELLE

ASIA Kirjallinen vastaus urakkasopimusten päättämistä koskevassa riita-asiassa

ASIANUMERO L20/613

VALITUKSENALAINEN PÄÄTÖS

Mikkelin Vesiliikelaitoksen johtokunnan päätös 17.3.2020 § 11 Vesilaitoksen keskeiset rakennuttamistehtävät 2020-2021.

KANTAJA

Suomen Maastorakentajat Oy (jäljempänä myös "SMR" tai "kantaja")
Y-tunnus: 0655477-6
Kotipaikka: Kalajoki

Prosessiosoite:
Asianajaja, varatuomari Jan Lilius
Asianajaja Matti Tyynysniemi
OTM, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja Tiia Heikkinen

Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy
PL 333, 00131 Helsinki

Puh. 040 556 6782 (Lilius)
040 530 8292 (Tyynysniemi)
050 567 4428 (Heikkinen)

Sähköposti: jan.lilius@hannessnellman.com
matti.tyynysniemi@hannessnellman.com
tiia.heikkinen@hannessnellman.com

VASTAAJA

Mikkelin kaupunki/Mikkelin vesilaitos (jäljempänä myös "Vastaaaja" tai "Mikkelin Vesilaitos")

Y-tunnus: 0165116-3
PL 33
50101 Mikkelä

Prosessiosoite:

OTK, LL.M Sanna Suvanto
Luvansaanut oikeudenkäyntiavustaja

Ramboll Finland Oy
Itsehallintokuja 3
02600 Espoo
sanna.suvanto@ramboll.fi
puh. 040 5599766

I. SALASSAPITO

Suomen Maastorakentajat Oy on pyytänyt, että käräjäoikeus määrää salassa pidettäväksi 15 vuodeksi asian vireille tulosta lukien nyt puheena olevassa asiassa haastehakemuksesta erikseen merkityt kohdat, joissa on tietoja yhtiön myyntikatteista sekä käräjäoikeudelle toimitetut liitteet KL3 ja KL 11, jotka myös sisältävät em. tietoja. Suomen Maastorakentajat Oy on myös pyytänyt, että käräjäoikeus määrää salassa pidettäväksi edellä yksilöityjä tietoja sisältävät kohdat myös vastaisuudessa käräjäoikeudelle toimitettavista oikeudenkäyntiasiakirjoista.

Etelä-Savon käräjäoikeus on antanut 3.6.2020 vastaajaa kuultuaan asiassa päätöksen 20/1800, jolla määrää haastehakemuksen liitteet KL3 ja KL 11 sekä haastehakemuksen erikseen merkityt osat salassapidettäväksi. Vastaaaja ei ole vastustanut salassapitopyyntöä ja merkitsee vastaavalla tavalla omassa kirjelmässään ko. materiaaleja koskevat kohdat siten, että myyntikatteita koskevat asiat on merkitty myös päätöksen 20/1800 mukaisella tavalla salassapidettäväksi.

II. TOIMIVALTA

Haastehakemuksen mukaan tilaajan kotipaikka on Mikkelä. Etelä-Savon käräjäoikeus on siten toimivaltainen tutkimaan ja ratkaisemaan urakkasopimuksia koskevat erimielisyydet oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 10 luvun 2 §:n ja 19 §:n

perusteella. Urakkasopimusten mukaan riittaisuudet ratkaistaan tilaajan kotipaikkakunnan käräjäoikeudessa.

Vastaajalla ei ole huomautettavaa käräjäoikeuden toimivaltaa koskevan huomion osalta.

III. VASTAAJAN VAATIMUKSET

Mikkelin kaupunki/Mikkelin vesilaitos vastustaa kannetta ja vaatii, että käräjäoikeus hylkää kantajan esittämät vaatimukset kokonaisuudessaan perusteettomina. Mikkelin kaupunki kiistää myös kantajan esittämät rahalliset vaatimukset pääosin perusteettomina jäljempänä erikseen mainittuja vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Mikkelin kaupunki vaatii lisäksi, että sen vaatimusten tullessa hyväksytyksi kantaja veloitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut täysimääräisesti korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua siitä, kun päätös on ollut asianosaisten saatavissa. Oikeudenkäyntikulujen määrä täsmennetään pyydettäessä.

Mikkelin vesilaitos varaa oikeuden esittää vastavuoroisesti rahallisia vaatimuksia Suomen Maastorakentajia kohtaan työsuorituksessa olleiden virheiden ja vahinkojen perusteella. Vaatimukset ilmoitetaan myöhemmässä vaiheessa erikseen kun työmaan valmistumisvaihe auttaa täsmentämään vahinkojen lopullisen määrän ja laajuuden. Mikkelin Vesilaitos tulee nostamaan niiden osalta oman vastakanteen.

Mikkelin kaupunki/Mikkelin vesilaitos ei vastusta tuomioistuinsovittelun toteuttamista asiassa ja näkee, että se soveltuisi erityisesti haltuunottokorvaukseen, maksamattomiin töihin sekä lisä- ja muutostöihin liittyvien vaatimusten käsittelyyn. Esitämme tässä tapauksessa sovittelutuomariksi Niko Kiviluotoa.

IV. ASIAN TAUSTA

Mikkelin Vesilaitos ja Suomen Maastorakentajat Oy (myöhemmin Kantaja tai SMR) allekirjoittivat 13.11.2018 Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon uudisrakentamista koskevan urakkasopimuksen. Urakkasopimuksen mukaan urakkaan sovelletaan Rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja (YSE 1998), joiden mukaisesti sopimuksen olennainen sisältö määräytyy. Urakkasopimuksen mukaan rakennushankkeen tulee olla täysin valmiina, vastaanotettuna ja tuotannossa viimeistään 19.5.2021. Urakkasopimuksen välitavoitteen mukaan prosessin käynnistys ja tuotannollinen koekäyttö on voitava aloittaa 3.11.2020, jolloin myös instrumentointi- ja prosessiautomaatioiden on oltava vähintään käsikäyttövalmiudessa ja laitosta on pystyttävä käyttämään 1-vuoro miehityksessä. Urakkasopimus on vastauksen liitteenä (todiste KT1).

Mikkelin Vesilaitos ja Suomen Maastorakentajat Oy allekirjoittivat 25.6.2019 Kenkäveronniemen tulopumppaamoja koskevan urakkasopimuksen. Urakkasopimuksen mukaan urakkaan sovelletaan Rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja (YSE 1998), joiden mukaisesti sopimuksen olennainen sisältö

määräytyy. Urakkasopimuksen mukaan rakennushankkeen tulee olla täysin valmiina, vastaanotettuna ja tuotannossa viimeistään 30.6.2020. Urakkasopimus on vastauksen liitteenä (todiste KT2).

Suomen Maastorakentajat Oy sitoutui sopimuksissa suorittamaan edellä mainitut rakennusurakat ja toimimaan rakennuskohteissa pääurakoitsijana sekä työmaapalveluista vastaavana urakoitsijana.

Työn suoritusaikana Mikkelin Vesilaitos on havainnut kantajan taloudellisten velvoitteiden täyttämässä ja aikataulun hallinnassa YSE 78:n 1 a ja b kohtien sekä 79 §:n mukaisia puutteita, joista on reklamoitu purku-uhkaisesti kantajaa 20.11.2019. Tilanteen selvittelyn jälkeen sovittiin 13.12.2019 talouden seurantamenettelystä sekä aikataulun hallinnan kannalta välttämättömistä toimenpiteistä, joiden täytyessä sopimuksen purku-uhkaisuus olisi poistunut. Kantaja ei ole saamastaan tuesta ja ohjauksesta ja muusta Tilaajan myötävaikutuksesta huolimatta pystynyt täyttämään sovittuja velvoitteita, minkä seurauksena Mikkelin Vesilaitos on purkanut urakkasopimukset 18.3.2020 rakennusurakan yleisten sopimusehtojen 78§ (kohdat 1 a ja b) sekä 79§ mukaisin perustein ja ottanut välittömästi Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon ja Kenkäveronniemen tulopumppaamon rakennustyömaat haltuun ja jatkanut töiden suorittamista omaan lukuunsa.

Riidassa on kyse siitä, onko urakkasopimusten purkaminen tapahtunut YSE 78 1 a ja b kohtien sekä YSE 79 §:n tarkoittamalla tavalla sekä urakkasopimusten purkamiseen liittyvistä rahallisista vaatimuksista.

V. TAPAHTUMAT ENNEN SOPIMUSTEN PURKAMISTA

Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon urakkasopimuksen allekirjoittamisen 13.11.2018 jälkeen työnaikaisen takauksen saaminen kesti huomattavan pitkään. Asiaa tiedusteltiin Kantajalta lukuisia kertoja ja Tilaaja esitti huolensa työmaan hitaasta käynnistymisestä. Nordic Guarantee Insurance Ltd myönsi lopulta työnaikaisen takauksen nro 10240443 pvm 8.2.2019.

Tilaaja toimitti Kantajalle 20.11.2019 YSE 1998 -ehtojen mukaiset reklamaatiot ja ilmoituksen urakkasopimusten purkamisen uhasta sekä selvityspyynnön Kantajan taloudellisista resursseista viedä hankkeet loppuun. Reklamaatioissa Kantajaa pyydettiin antamaan selvityksenä muun muassa välitilinpäätös tuloslaskelmineen ja taseineen ajalta 1/2019 – 10/2019 sekä muuta Kantajan tarpeelliseksi katsomaa luotettavaa selvitystä, jonka avulla voidaan todentaa Kantajan mahdollisuus täyttää Urakkasopimuksen mukaiset velvoitteensa (YSE 79§). Reklamaatiot ovat liitteinä (todisteet KT3 ja KT4).

Kantaja toimitti Tilaajalle selvitystä taloudellisesta tilanteestaan 3.12.2019 sekä toimitti Tilaajan pyynnöstä vielä lisäselvitystä 5.12.2019. Selvityksenä on toimitettu välitilinpäätös 10/2019, tilintarkastajan lausunto ja tilintarkastuskertomus välitilinpäätöksestä, allekirjoitettu toimintakertomus sekä tase- ja tuloslaskelmatiedot sekä näiden lisäksi Arvo Sijoitusyhtiön antama Support Letter. Kantaja on esitetyn välitilinpäätöksen mukaan pääomailmoituksella ja muilla

tehdyillä järjestelyillä pystynyt parantamaan oman pääoman tilannettaan sekä vaihtanut hallitusta henkilöihin, joiden luottoluokitukseen liittyvä tausta on positiivinen. Saatujen tietojen perusteella Kantajan maksuvalmius oli edelleen kohtuullisen heikko. Tilaaja oli edelleen sitä mieltä, että Kantajan taloudellinen tila antoi vaikutelman siitä, että on olemassa riski, että sopimusten mukaisia taloudellisia velvoitteita ei voida täyttää. Siksi sovittiin, että Kantaja toimittaa Tilaajalle kuukausittain 15. päivään mennessä tuloslaskelman ja taseen liitetietoineen, jotta Tilaaja voi varmistua Kantajan taloudellisen tilanteen muutoksista. Tilaaja näki toimenpiteet välttämättöminä, jotta Kantajan suorituskykyä ja urakoiden etenemistä voitaisiin seurata. Kantaja sitoutui toimittamaan Tilaajalle säännöllisesti Kantajan hallituksen talouden yhteenvetoraportin. Kantajan selvitykset (todisteet KT5, KT6, KT7 ja KT8), Tilaajan pyynnot lisäselvityksistä (todisteet KT9 ja KT10) sekä Tilaajan vastaukset selvityksenä annettuihin vastineisiin (todisteet KT11 ja KT12) ovat liitteenä. Kantaja on näin ollen ymmärtänyt, että purku-uhkainen reklamaatio on ollut ehdollinen sille, että se toimittaa sovitut selvitykset jatkossa Tilaajalle.

Kantajalla oli urakka-aikana haasteita myös aikataulun hallinnassa. Tilaaja esitti jo 13.8.2019 vakavan huolensa urakoitsijan suoriutumuksesta Metsä-Sairilan jäteveden puhdistamon pääurakkaan sisältyvän elementtisuunnittelun ohjaamisesta ja sen mahdollisesta vaikutuksesta urakan aikatauluun. Viiveet Kantajalle kuuluvassa elementtisuunnittelussa vaikuttavat vastaanottorakennuksen rakentamisen ajankohtaan, ja vastaanottorakennuksen toteutuksen aikataululla on riippuvuus pääurakan 2.välitavoiteen saavuttamiseen. Huolenilmaus on liitteenä (todiste KT13).

Kantaja kiisti vastauksessaan 26.8.2019 olevansa vastuussa vastaanottorakennuksen elementtisuunnittelun, elementtitoimitusten ja rakennuksen rakentamisaikataulun viivästyisestä ja väittänyt vastuun viivästyksestä olevan yksiselitteisesti tilaajan. Kantajan vastaus on liitteenä (todiste KT14). Kantajan väite ei pidä paikkaansa.

Työmaakokouksessa nro 10 3.9.2019 (TMK10) Kantaja ilmoitti, että yhteensovitettu aikataulu toimitetaan viikolla 38 rakennuttajalle kommenteille. Kantaja ei toimittanut sovitusti yhteensovitettua aikataulua. Hankkeen hyväksytty yleisaikataulu oli näin ollen yhä 15.1.2019 toimitettu aiempi aikataulu, vaikka Kantajaa oli pyydetty toistuvasti mm. työmaakokouksissa tarkentamaan sekä toimittamaan hankkeen ali- ja sivu-urakoiden kanssa yhteensovitettu aikataulu.

Kantaja ei myöskään pyynnöistä huolimatta raportoinut työmaakokouksiin toimittamissaan työvaiheilmoituksissa toteuman seurantaan hyväksytyä yleisaikataulua vasten.

Tilaaja toimitti em. vaiheiden jälkeen 24.9.2019 Kantajalle reklamaation urakoitsijan aikataulunhallinnasta Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon pääurakassa. Tilaaja totesi reklamaatiossa Kantajan laiminlyöneen YSE 5§:n mukaisen velvollisuutensa työmaan johtovelvollisuuksista vastaavana urakoitsijana laatia yhteistyössä muiden urakoitsijoiden ja tilaajan kanssa työmaan työaikataulun, jossa esitetään työvaiheiden ja niiden edellyttämien hankintojen keskinäinen suoritusjärjestys ja eteneminen siten, että kaikki urakoitsijat ja

asiantuntijat voivat tahdistaa tehtävänsä sen mukaisesti. Reklamaatio on liitteenä (todiste KT15).

Tilaaajan Kantajalle 20.11.2019 toimittama reklamaatio ja ilmoitus urakkasopimuksen purkamisen uhasta koski myös edellä kuvattua tapahtumainkulkua ja työmaan aikataulun hallintaa (todiste KT3).

Kantaja on purku-uhkaisen reklamaation aiheisiin keskittyneissä osapuolten välisissä keskusteluissa ilmoittanut, että Kantajan rahoittajat vetäytyvät pois, mikäli Tilaaaja ei peru jättämäänsä 20.11.2019 purku-uhkaista reklamaatiota. Tilaaajalla oli syytä odottaa, että uusi purku-uhkainen reklamaatio aiheuttaisi rahoittajien vetäytymisen, mikä johtaisi Kantajan konkurssiin tai suorituskyvyttömään tilaan. Siksi tilanteen hallitsemiseksi molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla sovittiin menettelystä, jossa a) kuukausittain seurataan Kantajan talouden kehittymistä ja b) kantaja saattaa hankkeen ja työmaan aikataulut ajan tasalle vaadittavalla tarkkuudella. Näiden ehtojen toteutuminen oli ehdollinen sille, että Tilaaaja ilmoitti, että ei käytä tässä vaiheessa purkuoikeuttaan. Purku-uhka jäi kuitenkin voimaan ehdollisena ja riippuvaisena em. selvitysten toimittamisesta. (todisteet KT45, KT46 ja KT11, KT12).

Tilanne ei korjaantunut sovitulla tavalla. Tilaaaja esitti jälleen vakavan huolensa 19.2.2020 Kantajan taloudellisista resursseista viedä Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon pääurakka sekä Kenkäveronniemen tulopumppaamon pääurakka loppuun urakkasopimusten mukaisessa aikataulussa. Kantajan luottoluokitus oli pudonnut jälleen merkittävästi vaihdellen päivästä riippuen välillä a-b ja raportin mukaan yritykselle ei lasketa kertaluottosuosituksista maksukäyttäytymisestä johtuen. Tilaaaja edellytti Kantajan toimittamaan selvityksen Kantajan taloudellisista resursseista viedä hankkeet loppuun. Huolenilmauksessa Kantajaa pyydettiin toimittamaan selvitys taloudellisista resursseista, joka voi olla vahvistamaton, sillä edellisen tilikauden vahvistetut taloustiedot lienevät käytettävissä vasta maaliskuussa. Selvityksen tulee sisältää mm. välitilinpäätös tuloslaskelmineen ja taseineen 01/2020 saakka sekä muuta Kantajan tarpeelliseksi katsomaa luotettavaa selvitystä, jonka avulla voidaan todentaa Kantajan mahdollisuus täyttää Urakkasopimusten mukaiset veloitteensa. Huolenilmaus on liitteenä (todiste KT16).

Vastineessaan 24.2.2020 Kantaja kiistää, että sen taloudellisessa tilanteessa olisi tapahtunut Tilaaajan väittämää heikennystä. Kantaja toteaa, että Tilaaajan Kantajalta vaatimat selvitykset eivät ole osapuolten yhteisesti sopiman mukaisia, eikä niiden toimittamiselle ole olemassa perusteita sen enempää urakkasopimusten kuin minkään muunkaan seikan nojalla. Kantaja kieltäytyy toimittamasta tietoa, joka on tilinpäätösajankohdan huomioiden paitsi keskeneräistä ja tarkastamatonta, myös vahvasti ristiriidassa osakeyhtiöiden tilintarkastuksesta annetun ohjeistuksen kanssa. Kantaja toteaa pitäytyvänsä osapuolten välillä sovitussa käytännössä talouden raportointiin liittyen, eikä tule toimittamaan muuta aineistoa taloudelliseen tilanteeseensa liittyen. Kantajan vastine on liitteenä (todiste KT17). Tilaaaja ja rakennuttaja (Mikkelin vesilaitos, Reijo Turkki ja Maijeli Parpei, Ramboll CM Oy) tapasivat Kantajan toimitusjohtaja Jukka Juolan 3.3.2020. Juola kertoi Kantajan hallituksen kokouksen olleen 28.2.2020 ja kertoi taloudellisesta

tilanteesta hallituksen yhteenvetoraportin pohjalta, mutta kieltäytyi toimittamasta Kantajan hallituksen yhteenvetoraporttia Tilaajalle.

Tilaaja seurasi huolestuneena myös aliurakoiden ja tavarantoimittajien/-vuokraajien maksuliikenteen viivästymisiä, joista he itse suullisesti tai kirjallisesti kertoivat. Viivästykset alkoivat viivästyttää myös työmaan toimintaa ja haitata päivittäistä työntekoa aliurakoitsijoiden ja tavarantoimittajien epäluottamuksen lisääntyessä Kantajaa kohtaan.

Kantajan antama selvitys ei Tilaajan näkemyksen mukaan ollut riittävän luotettava osoittamaan, että Kantaja kykenee suoriutumaan urakoista ja sopimusten mukaisista velvollisuuksistaan.

Työmaa viivästyi merkittävästi loppuvuoden 2018 ja vuoden 2019 aikana suhteessa Kantajan 15.1.2019 laatimaan yleisaikatauluun. Kantaja on Tilaajan toistuvista kehotuksista (mm. työmaakokoukset 6 (todiste KT18), 7 (todiste KT19), 8 (todiste KT20), 9 (todiste KT21), 11 (todiste KT22); reklamaatio 24.9.2019 (todiste KT15)) huolimatta laiminlyönyt työmaa-aikataulun päivittämisen työmaan todellista tilannetta ja Urakkasopimuksen vaatimuksia vastaavaksi (todiste KT23: pääurakan urakkaohjelma 4.2). Kantaja ei ole koko tähänastisen urakasuorituksensa aikana onnistunut toistuvista lupauksistaan huolimatta kuromaankin urakasuorituksessa syntyneitä viivettä kiinni miltään osin. Tämä johtuu Tilaajan käsityksen mukaan siitä, että Kantaja on muun muassa laiminlyönyt työmaan riittävän resurssoinnin, aikataulujohtamisen sekä ryhtymisen riittäviin korjaaviin toimiin urakasuorituksen viivästyessä. Edellä todetun johdosta ja työmaan aikataulujohtamisen hallintaan saamiseksi Tilaaja on vaatinut Kantajaa päivittämään aikataulun Urakkasopimuksen mukaiseksi.

Kantaja on vastineessaan 13.12.2019 esittänyt osapuolten yhteisesti sopimat toimenpiteet, jolla pvm 10.10.2019 aikataulua tullaan täsmentämään. Kantajan vastine on liitteenä (todiste KT24).

Yhteisesti sovittuja aikataulutoimenpiteitä on seurattu palaverissa 13.2.2020. Aikataulupalaverissa rakennuttaja tiedusteli, onko projekti välitavoitteen ja valmistumisen suhteen aikataulussa, johon Kantaja ilmoitti, että aikatauluanalyysi on kesken sekä välitavoitteen että lopullisen valmistumisen suhteen. Rakennuttaja painotti, että työmaakokoukseen nro 16 pvm. 18.2.2020 mennessä Kantajalla pitää olla tieto, onko työmaa välitavoitteen ja valmistumisen suhteen aikataulussa vai ei.

Aikataulupalaverin muistio on liitteenä (todiste KT25).

Metsä-Sairilan Jätevedenpuhdistamon pääurakan työmaakokouksessa nro 16 pvm. 18.2.2020 kantaja ilmoitti olevansa lietesiiilojen muutosten osalta myöhässä välitavoitteesta ja, että Kantajan aikatauluanalyysi on kesken eikä Kantaja kommentoi muiden työvaiheiden osalta, onko työmaa aikataulussa vai myöhässä. Aiemmissa työmaakokouksissa Kantaja on vahvistanut työmaan olevan sekä välitavoitteen että valmistumisen suhteen aikataulussa. Kantaja ei viitannut viivästyksen johtuvan Tilaajasta. Työmaakokouksen nro 16 pöytäkirja on vastineen liitteenä (todiste KT26).

Purku-uhkaisen reklamaation vastineeseen 13.12.2019 kirjattujen osapuolten välillä yhteisesti sovittujen aikataulun täsmentämisen ja tarkentamisen toimenpiteiden toteutuminen käytiin läpi aikataulupalaverissa 3.3.2020. Kantaja ilmoitti, että sovitut toimenpiteet on tehty ja esitti yleisaikataulun pvm 28.2.2020, jossa työmaa on aikataulussa lukuun ottamatta lietteenkäsittelyä, jonka osalta 2.välitavoite on 5 viikkoa myöhässä. Tilaaja esitti vastineen 2.3.2020, jossa Tilaajatotesi yksiselitteisesti, että Kantajan toiminta voidaan katsoa tahalliseksi viivyttelyksi ja YSE:n mukaisesti Kantaja on menettänyt puheoikeutensa välitavoitteen siirtoon kyseisen työvaiheen osalta.

Aikataulupalaverin muistio on liitteenä (todiste KT27).

Aikataulupalaverin 3.3.2020 jälkeen kantajan rakennuttajalle toimittamat kopiot sähköpostikuittauksista aikataulun läpikäynnistä ja yhteensovittamisesta tärkeimpien aliurakoitsijoiden kanssa sekä ko. aliurakoitsijoiden sitoutumisesta 28.2.2020 päivättyyn aikatauluun osoittivat, että kantajan ilmoitus kokouksessa ei pitänyt paikkaansa. Kantaja ei antanut selvitystä asiaan, joten Tilaaja lähetti 9.3.2020 Kantajalle jälkikirjauksen ja vaatimuksen koskien aikataulupalaveria. Jälkikirjauksessa todetaan, että purku-uhkaisen reklamaation vastineen 13.12.2019 aikataulun täsmentämisen ja jatkokehittämisen toimenpiteitä ei ole saatettu loppuun sovittuun aikatauluun 28.2.2020 mennessä. Tilaaja velvoitti kantajan esittämään 13.3.2020 klo 10 mennessä yleisaikataulun, joka voidaan esittää seuraavassa työmaakokouksessa 17.3.2020 hyväksyttäväksi työmaan seurattavaksi yleisaikatauluksi. Jälkikirjaus ja Tilaajan vaatimus pvm 9.3.2020 on liitteenä (todiste KT28). SMR ei vastannut aikatauluvaatimukseen eikä täsmentänyt aikataulua lainkaan sopimusten purkuun 18.3.2020 mennessä. Nämä seikat osoittavat, että Kantajan on ollut mahdotonta saattaa aikataulua sellaiseen kuntoon, että aliurakoitsijat olisivat voineet myös siihen sitoutua.

Edellä mainituista Metsä-Sairilan Jätevedenpuhdistamon aikataulun tarkentamisen ja täsmentämisen viiveistä johtuen myöskään Kenkäveronniemen tulopumppaamon aikataulua ja käyttöönottoa kokonaisuudessaan ei ole yhteensovitettu Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon uuteen aikatauluun.

VI. TAPAHTUMAT SOPIMUSTEN PURKAMISEN JÄLKEEN

Purkuilmoitukset urakkasopimusten purkamisesta toimitettiin SMR:n edustajille työmaalla sekä kirjallisesti SMR:n ilmoittamalle sopimusyhteyshenkilölle 18.3.2020 (todisteet KT29 ja KT30). Mikkelin vesilaitos otti työmaat haltuun. Haltuunottokatselmus aloitettiin Metsä-Sairilan työmaan osalta 19.3.2020 ja pidettiin kokonaan Kenkäveronniemen työmaan osalta 23.3.2020. Haltuunottokatselmusten pöytäkirjat ovat vastauksen liitteenä (todisteet KT31 ja KT32). Työmaakierroksista on tehty myös molempien osapuolten videotallenteet. Metsä-Sairilan työmaan osalta katselmusta jatkettiin 25.3.2020 (pöytäkirja on vastauksen liitteenä, todiste KT33). SMR on kiistänyt kokouksissa niiden haltuunottokatselmuksen luonteen eikä ole allekirjoittanut pöytäkirjoja, mutta tosiasiallisesti on toimittu haltuunoton mukaisesti ja SMR osaltaan on toiminut haltuunottomenettelyn mukaisella tavalla päättäen aliurakoitsijoiden ja tavarantoimittajien sopimuksia ja myötävaikuttaen niiden siirtoa Mikkelin vesilaitokselle, jokseenkin tietojen toimittaminen oli paikoitellen hidasta ja saadut

tiedot olivat virheellisiä tai puutteellisia. Siirtyvän kaluston ja tarvikkeiden osalta käytiin keskustelua, jossa samoin tietojen saanti oli hidasta ja osittain sekavaa.

Mikkelin vesilaitos on jatkanut työmaiden toimintaa omaan lukuunsa 2.4.2020 alkaen. Haltuunoton piiriin kuulunutta omaisuutta luovutettiin takaisin SMR:lle sitä mukaa kun käsitys omaisuuserien määrästä ja omistajuudesta oli selvitetty eikä ko. Kalustolle tai materiaaleille ollut tarvetta työmaan jatkamisen kannalta. Mikkelin vesilaitos on myös ostanut työmaahan kohdistuvia rakennusmateriaaleja SMR:ltä siltä osin kuin niiden omistus on haltuunottohetkellä ollut SMR:llä.

Huhti- ja toukokuun aikana käytiin keskustelua Mikkelin Vesilaitoksen ja SMR:n välillä urakkasopimusten purkamisen oikeutuksesta ja erityisesti taloudellisista vaatimuksista, mutta näkemysten erotessa huomattavasti toisistaan SMR päätyi jättämään haastehakemuksen käräjäoikeudelle 29.5.2020.

Työmaiden työt ovat jatkuneet Mikkelin vesilaitoksen omana työnä, pitkälti hyödyntäen samoja aliurakoitsijoita kuin SMR:n urakka-aikana. Kenkäveronniemen tulopumppaamon urakka on valmistunut ja vastaanotettu 8.9.2020 ja sen taloudellinen loppuseelvitys tulee valmistumaan syksyn 2020 aikana. Keskuspuhdistamon urakan aikataulu on saatu laadittua sivu- ja osaurakoitsijoiden kannalta hyväksyttävällä tavalla välittömästi työmaan jatkamisen jälkeen.

VII. YHTEENVETO ERI MIELISYYKSISTÄ JA KÄSITYS VAATIMUSTEN RIITAISUUDESTA JA RIIDATTOMUUDESTA

Tapauksessa on kysymys ennen kaikkea siitä, onko Mikkelin vesilaitoksella ollut oikeus purkaa Metsä-Sairilan keskuspuhdistamon ja Kenkäveronniemen tulopumppaamon urakkasopimukset YSE 78:n 1 a ja b kohtien sekä 79 §:n mukaisin perustein, ja toisaalta siitä, onko Suomen Maastorakentajat Oy oikeutettu vahingonkorvaukseen sopimuspurun johdosta. Liitännäisinä vaatimuksina käsitellään myös ennen sopimuksen purkua tehtyjen töiden, lisä- ja muutostöiden sekä haltuunottokorvausten määrän ja perusteen oikeellisuus.

Laajan asian käsittelyn helpottamiseksi vastaaja on koostanut oheiseen taulukkoon käsityksensä asioiden riidattomuudesta. Yksityiskohtaiset perustelut kunkin kohdan osalta on kuvattu jäljempänä. Asioiden käsittelyn järjestys seuraa haastehakemuksen mukaista rakennetta.

SMR:n vaatimus	Mikkelin vesilaitoksen näkemys asian riitaisuudesta/riidattomuudesta
1. vahvistaa, että Mikkelin Vesilaitoksella ei ole ollut oikeutta purkaa Metsä-Sairilan urakkasopimusta;	Mikkelin vesilaitoksen mielestä purkuoikeus oli olemassa
2. vahvistaa, että Mikkelin Vesilaitoksella ei ole ollut oikeutta purkaa Kenkäveronniemen urakkasopimusta;	Mikkelin vesilaitoksen mielestä purkuoikeus oli olemassa. Selvyyden vuoksi todetaan, että Kenkäveronniemen osalta purkuperusteena on ainoastaan YSE 79 §.

<p>3. velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen korvaamaan Maastorakentajille Metsä-Sairilan urakkasopimuksen oikeudettoman purkamisen aiheuttamat vahingot [] euroa viivästyskorkoineen;</p>	<p>Vahingonkorvausvelvollisuutta ei ole, koska sopimusten purkaminen on ollut oikeutettu.</p> <p>Myös korvausten määrä on riittävä.</p>
<p>4. velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen korvaamaan Maastorakentajille Kenkäveronniemen urakkasopimuksen oikeudettoman purkamisen aiheuttamat vahingot [] euroa viivästyskorkoineen;</p>	<p>Vahingonkorvausvelvollisuutta ei ole, koska sopimusten purkaminen on ollut oikeutettu.</p> <p>Myös korvausten määrä on riittävä.</p>
<p>5. velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen suorittamaan Maastorakentajille Metsä-Sairilan urakkasopimuksen nojalla ensisijaisesti YSE 82 §:n mukaista haltuunottokorvausta tai toissijaisesti vahingonkorvausta 357.601,47 euroa viivästyskorkoineen;</p>	<p>Haltuunottokorvaus on perusteeltaan riidaton, mutta esitetyt korvausmäärät ovat riittäviä.</p>
<p>6. vahvistaa, että Mikkelin Vesilaitos on velvollinen suorittamaan Maastorakentajille Metsä-Sairilan urakkasopimuksen nojalla ensisijaisesti YSE 82 §:n mukaista haltuunottokorvausta tai toissijaisesti vahingonkorvausta kunkin rakennustavaran haltuunoton loppuun saakka;</p>	<p>Vaatus on perusteeltaan riidaton, mutta kantajan esittämää laskutapaa ei voida soveltaa.</p>
<p>7. velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen suorittamaan Maastorakentajille Kenkäveronniemen urakkasopimuksen nojalla ensisijaisesti YSE 82 §:n mukaista haltuunottokorvausta tai toissijaisesti vahingonkorvausta 61 233,86 euroa viivästyskorkoineen 4.6.2020 lukien;</p>	<p>Haltuunottokorvaus on perusteeltaan riidaton, mutta esitetyt korvausmäärät ovat riittäviä. Riidaton on kuitenkin 15 884,16 € rakennusmateriaalien osalta.</p>
<p>8. ensisijaisesti velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen suorittamaan Maasto-rakentajille Metsä-Sairilan urakkasopimuksen purkuhetken valmiusasteen mukaisen maksamattoman urakkahinnan 5.243.494,86 euroa korkolain 4 a §:n mukaisine viivästyskorkoineen;</p>	<p>Urakkahinnan maksaminen valmiusasteen perusteella on lähtökohtaisesti hyväksyttävissä, mutta käsitykset maksettavasta määrästä eroavat niin merkittävästi toisistaan, että kysymys on riittävä ja vaatii tarkempaa selvitystä kantajalta.</p>
<p>9. toissijaisesti velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen korvaamaan Maastorakentajille vaatimuskohdassa 8 vaadittua määrää vastaavan vahingonkorvauksen saamatta jääneestä katteesta siltä osin kuin valmiusaste katsottaisiin Maastorakentajien laskelmaa vähäisemmäksi;</p>	<p>Velvollisuutta vahingonkorvaukseen ei lähtökohtaisesti ole, jos sopimuksen purkaminen on ollut oikeutettu. Vaatimuksen rahalliseen määrään on mahdotonta ottaa kantaa, koska näyttöä vaatimuksen perusteista ei ole esitetty.</p>
<p>10. ensisijaisesti velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen suorittamaan Maastorakentajille Kenkäveronniemen urakkasopimuksen purkuhetken</p>	<p>Urakkahinnan maksaminen valmiusasteen perusteella on lähtökohtaisesti hyväksyttävissä. Kenkäveronniemen urakkasopimuksen osalta</p>

valmiusasteen mukaisen maksamattoman urakkahinnan 245.040 euroa korkolain 4 a §:n mukaisine viivästyskorkoineen 4.6.2020 lukien;	näkemykset ovat melko lähellä toisiaan ja riidattomaksi määräksi voidaan katsoa 157 012,50 euroa.
11. toissijaisesti velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen korvaamaan Maastorakentajille vaatimuskohdassa 10 vaadittua määrää vastaavan vahingonkorvauksen saamatta jääneestä katteesta siltä osin kuin valmiusaste katsottaisiin Maastorakentajien laskelmaa vähäisemmäksi;	Velvollisuutta vahingonkorvaukseen ei lähtökohtaisesti ole, jos sopimuksen purkaminen on ollut oikeutettu. Vaatimuksen rahalliseen määrään on mahdotonta ottaa kantaa, koska näyttöä vaatimuksen perusteista ei ole esitetty.
12. velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen suorittamaan Maastorakentajille korvausta Metsä-Sairilan urakan lisä- ja muutostöistä 500.556,31 euroa korkolain 4 a §:n mukaisine viivästyskorkoineen	Vaatimus on riidaton 66.270,35 euron osalta.
13. velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen suorittamaan Maastorakentajille korvausta Kenkäveronniemen urakan lisä- ja muutostöistä 84.365,69 euroa korkolain 4 a §:n mukaisine viivästyskorkoineen haasteen tiedoksiannosta lukien; ja	Vaatimus on riidaton noin 45.000 euron osalta kohdassa IX.6.2 tarkemmin kuvatulla tavalla.
14. velvoittaa Mikkelin Vesilaitoksen korvaamaan Maastorakentajien asianajo-, asianosais- ja muut oikeudenkäyntikulut täysimääräisesti myöhemmin esitettävän laskelman mukaan korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua käräjäoikeuden tuomion antamispäivästä lukien.	Vastaaja paljoksuu oikeudenkäyntikulujen määrää.
Viivästyskorkovaatimukset	Vastaajalla ei ole huomauttamista viivästyskorkovaatimusten osalta.

VIII. PERUSTEET (OIKEUSTOSISEIKAT)

Mikkelin vesilaitoksella on ollut rakennusurakan yleisten sopimusehtojen (YSE) 78 ja 79 §:ien mukaiset perusteet urakkasopimusten purkamiseen. Tästä syystä Mikkelin vesilaitoksella ei ole myöskään velvollisuutta vahingonkorvaukseen sopimusten oikeudettoman purun johdosta.

Mikkelin Vesilaitos on velvollinen suorittamaan työmailla haltuun ottamistaan rakennustavaroista Maastorakentajille YSE 82 §:n mukaisen haltuunottokorvauksen. Haltuunottokorvauksen määrä ei kaikilta osin ole riidaton Mikkelin vesilaitoksen käsityksen mukaan.

Tilaaja on velvollinen suorittamaan Maastorakentajille kummankin urakkasopimuksen perusteella urakan purkuhetken valmiusastetta vastaavan maksamattoman urakkahinnan. Käsitys valmiusasteista eroaa osapuolten välillä

merkittävästi erityisesti keskuspuhdistamon osalta ja SMR ei ole esittänyt minkäänlaista pitävää näyttöä siitä, mihin sen rahalliset vaatimukset perustuvat.

Tilaaaja on velvollinen suorittamaan Maastorakentajille korvauksen kummankin urakkasopimuksen alla tehdyistä lisä- ja muutostöistä. SMR ei ole esittänyt näyttöä vaatimustensa oikeellisuudesta vaan päinvastoin vaatii maksusuorituksia aiheista, jotka kertaalleen on jo hylätty.

IX. VASTAUS KANTAJAN KIRJELMÄN YKSITYISKOHTAISIIIN PERUSTELUIHIN

IX.1 Sopimusten oikeudetonta purkua koskevat vahvistamisvaatimukset (vaatimuskohdat 1 ja 2)

IX.1.1 Mikkelin Vesilaitoksella ei ole ollut oikeutta purkaa Metsä-Sairilan urakkasopimusta (vaatimuskohda 1)

IX.1.1.1 Aluksi

[Kantajan vaatimukset on esitetty kursivoidulla tekstillä ja Mikkelin Vesilaitoksen vastaus väitteisiin normaalilla fontilla.]

Mikkelin Vesilaitos on toistaiseksi esittänyt urakkasopimuksen purkamiselle huomattavan niukat perustelut, ja purkamisen syyt ovat Maastorakentajille aidosti epäselvät. Mikkelin Vesilaitoksen tulee siten oikeudenkäynnissä ensin yksilöidä ne seikat, joiden perusteella se on purkanut urakkasopimuksen. Vasta tämän jälkeen Maastorakentajat voi ottaa purkuperusteisiin yksityiskohtaisesti kantaa. Maastorakentajat vastaa tilaajan purkuperusteisiin tässä haastehakemuksessa vain siinä laajuudessa kuin se on tässä vaiheessa mahdollista.

Urakkasopimuksen purkuun johtaneet perusteet eivät ole uusia eivätkä ole voineet tulla SMR:lle aidosti yllätyksenä. Perusteet ovat olleet olemassa jo loppuvuodesta 2019, jolloin vastaaja on toimittanut kantajalle ensimmäistä kertaa purku-uhkaisen reklamaation (todiste KT3, Metsä-Sairilan purku-uhkainen reklamaatio 20.11.2019) käsiteltyään suoritukseen liittyviä puutteita jo tätä ennen työmaakokouksissa ja kirjallisissa reklamaatioissa. Perusteita on käsitelty kattavasti Mikkelin Vesiliikelaitoksen esityksessä urakkasopimuksen purkamiseksi 17.3.2020 (todiste KT34) sekä Suomen Maastorakentajille toimitetussa purkuilmoituksessa 18.3.2020 (todiste KT29). Purkuun johtaneista tapahtumista ja olosuhteista on siis käyty keskusteltua Kantajan kanssa läpi urakan ja näin ollen purkuun johtaneet tosiasialliset olosuhteet ovat olleet hyvin Kantajan tiedossa urakkasopimuksen purkauduttua. Kantajan väitteisiin urakkasopimuksen oikeudettomasta purkamisesta vastataan yksityiskohtaisesti seuraavissa kappaleissa.

IX.1.1.2 Tilajalla ei ole ollut YSE 79 §:n mukaista purkuperustetta

Mikkelin Vesilaitos on ilmoittanut purkavansa urakkasopimuksen ensinnäkin YSE 79 §:n nojalla. YSE 79 § kuuluu seuraavasti: ”79 § Urakoitsijan konkurssi tai suorituskyyttömyys: Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus, jos urakoitsija asetetaan konkurssiin tai urakoitsijan muuten havaitaan olevan sellaisessa tilassa, ettei voida

odottaa hänen täyttävän sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan, eikä jälkimmäisessä tapauksessa luotettavaa selvitystä näiden velvoitusten täyttämisestä anneta.”

Metsä-Sairilan urakkasopimuksen purkuilmoituksen mukaan Maastorakentajat ei ole kyennyt tilaajan pyynnöistä huolimatta antamaan tyydyttävää selvitystä riittävästä taloudellisista ja muista resursseistaan sekä edellytyksistään saattaa urakka valmiiksi. Purkuilmoituksen mukaan Maastorakentajat olisi 3.3.2020 kieltäytynyt toimittamasta viimeisintä hallituksen yhteenvetoraporttiaan tilaajalle, vaikka se oli purku-uhkaisen reklamaation 20.11.2019 jälkeisissä keskusteluissa sitoutunut toimittamaan tilaajalle säännöllisesti hallituksensa käsittelemän talouden yhteenvetoraportin. Tilaaja on tämän perusteella purkanut osapuolten välisen urakkasopimuksen päättymään välittömästi. Tilaajan väitteet ovat virheellisiä sekä oikeudellisesti että tosiseikkojen osalta. Tilaajalla ei ole ollut YSE 79 §:n mukaista purkuperustetta.

Jo YSE 79 §:n otsikosta käy ilmi, että urakoitsijan suorituskyvyttömyyden on oltava konkurssiin rinnastettava. Purkuperusteiden on oltava objektiivisesti olemassa. Oikeuskirjallisuuden mukaan YSE 79 §:n mukainen tilanne näkyy esimerkiksi ”tavarantoimittajien laskusaatavien viivästymisinä, urakoitsijan suorittamien hankintojen vaikeutumisenä tavarantoimittajien siirryttyä vaatimaan käteismaksua, työvoiman levottomuutena sekä muina vastaavina töiden edistymistä häiritsevinä tekijöinä” (korostus tässä).¹⁵ (Aaro Liuksiala – Piia Stoor: Rakennussopimukset (2014) s. 221 (Maastorakentajien liite KL1). Oikeuskirjallisuuden mukaan edes yrityssaneeraus ei välttämättä riitä täyttämään YSE 79 §:n edellytyksiä, vaan tällöinkin purkuoikeutta tulee lähestyä sen kautta, onko sopimusrikkomusta tapahtunut ja onko urakoitsijalle varattu tilaisuutta sopimusrikkomuksen korjaamiseen.

Sopimuksen purkaminen YSE 79 §:n perusteella vaatii konkreettisia, painavia perusteita ja konkurssiin rinnastettavaa suorituskyvyttömyyttä. Maastorakentajia ei ole asetettu tai edes haettu konkurssiin, eikä se ole muutenkaan ollut siihen rinnastettavassa suorituskyvyttömässä taloudellisessa tilassa. Töiden edistymistä häiritseviä tekijöitä ei ole ollut.

YSE 79 §:n sanamuodon mukaan urakkasopimus voidaan purkaa, jos urakoitsijan havaitaan olevan sellaisessa tilassa, ettei voida odottaa hänen täyttävän sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan, eikä luotettavaa selvitystä näiden velvoitusten täyttämisestä anneta. Mikkelin Vesilaitoksella ei ole ollut syytä odottaa, että Maastorakentajat ei täyttäisi sopimusvelvollisuuksiaan. Maastorakentajille ei ole varattu tilaisuutta antaa asiasta selvitystä ennen sopimuksen purkamista.

Toisin kuin Kantaja esittää, YSE 79 §:n mukaiset purkuperusteet ovat olleet objektiivisesti tarkasteltuna olemassa, eivätkä Tilaajan perusteet urakkasopimuksen purkamiselle ole olleet virheellisiä oikeudellisesti tai tosiseikkojen osalta. Urakkasopimuksen purkamiselle YSE 79 §:n perusteella on ollut konkreettisia ja painavia perusteita. Urakoitsijan konkurssi ei ole ainoa syy sopimuksen purkamiselle vaan YSE 79 §:ssä todetaan syiksi konkurssi tai suorituskyvyttömyys. Kohtaa on syytä tulkita laajasti: on syytä huomioida, että YSE

mahdollistaa sopimusten irtisanomisen ainoastaan (taloudellisen) suorituskäytöksen sekä töiden viivästymisen perusteella. Muita itsenäisiä purkuperusteita ei tunneta. Tästäkin syystä on tarkoituksenmukaista ajatella, että urakoitsijan suorituskäytömyys ei rajaudu pelkästään vaan konkurssiin vaan yleisesti muihinkin merkittäviin tekijöihin, jotka osoittavat, että urakoitsija ei pysty suoriutumaan velvoitteistaan erityisesti taloudellisesti. Vertailun vuoksi todettakoon, että konkurssilain 120/2004 8 §:n mukaisesti edes konkurssi ei ole ehdoton syy sopimuksen purkamiselle, vaan purkuoikeus arvioidaan tässäkin tilanteessa suorituksen luonteen ja velallisen oman suorituskäytön perusteella.

Vastaaja korostaa, että työn aikana on ollut jo pitkään nähtävissä taloudellisten ongelmien merkkejä, jotka saattoi todentaa sekä julkisesti saatavilla olevista taloustiedoista kuin myös kantajan itse toimittamasta materiaalista. Työn tilaaja seuraa työtä ja urakoitsijan suoriutumista niiden tietojen perusteella, joita tilaajalla on itsenäisesti saatavilla ja toisaalta, joita urakoitsija itse selvityksiä pyydettyä toimittaa. Selvyyden vuoksi Mikkelin vesilaitos korostaa myös sitä, että hankkeessa mukana olevan rakennuttajakonsultin tehtävään kuuluu aktiivisesti työmaan ja urakoitsijan suorituksen seuranta ja tähän rooliin kuuluu myös aktiivisesti pyytää selvityksiä ja reagoida tilanteisiin, joissa urakoitsijan tai työmaan toimintaan liittyy puutteita tai epäselvyyksiä.

Tilaaja on seurannut koko urakan ajan urakoitsijan taloudellisen tilanteen kehittymistä. Töiden edistymistä häiritseviä taloudellisia tekijöitä on noussut esiin jo pian urakkasopimuksen allekirjoittamisen 13.11.2018 jälkeen, kun urakoitsijan työnaikaisen takauksen saaminen kesti huomattavan pitkään. Asiaa tiedusteltiin Kantajalta lukuisia kertoja ja tilaaja esitti huolensa työmaan hitaasta käynnistymisestä. Nordic Guarantee Insurance Ltd myönsi urakoitsijalle työnaikaiseen takauksen nro 10240443 8.2.2019. Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kantajan luottoluokitus putosi merkittävästi. 2.10.2019 lähtien luottoluokitus oli C (todiste KT35). Purku-uhkaisen reklamaation jälkeen luottoluokitus nousi ainakin hetkellisesti AA:iin vastuuhenkilömuutosten ja syksyn aikana toteutetun rahoituskierroksen jälkeen. Keväällä 2020 luottoluokitus on vaihdellut välillä A – B – A ja kolmesta luottoluokitukseen vaikuttavasta tekijästä heikoimmillaan on ollut yrityksen talous (aiemman virallisen tilinpäätöksen 31.1.2019 perusteella) sekä maksutapa on ollut lievästi negatiivinen. Suomen Maastorakentajien luottoluokitusraportit päiväyksellä 14.2.2020 ja 11.3.2020 ovat vastauksen liitteenä (todisteet KT36 ja KT37).

Luottoluokitusraportin 2.3.2020 mukaan "Yrityksen käyttökateprosentti (-6,2 %) on toimialaan (mediaani 15,6 %) suhteutettuna heikko. Tämä kertoo erittäin heikosta tulorahoituksesta. Tunnuksluvun pitkän aikavälin kehitys on ollut erittäin negatiivinen. Myös liikevoittoprosentti (-7,2 %) on toimialaan (5,6 %) verrattuna heikko, viitaten vaarallisen matalaan katteeseen. Kannattavuuden keskeinen tunnusluku, sijoitetun pääoman tuottoprosentti, on heikko (-85,3 %). Tämä on selvästi alempi kuin toimialalla keskimäärin (mediaani 10,3 %). Viime tilikaudella kannattavuus on entisestäänkin heikentynyt. Pitkällä aikavälillä kannattavuuden kehitys on ollut heikko. Yrityksen kannattavuuden kehitys on ollut joka tavalla erittäin riskinen." Luottoluokitusraportti on vastauksen liitteenä (todiste KT38). Vastaaja korostaa kuitenkin, että luottoluokitusraporttien merkitys ei sinänsä ole itseisarvo, vaan ne ovat mittari joilla sekä tilaaja, aliurakoitsijat ja tavarantoimittajat

voivat seurata kohteen taloustilannetta. Seuraavissa kappaleissa on tuotu esiin sitä, että nämä julkiset tiedot kantajan taloustilanteesta ovat vaikuttaneet tavarantoimittajien ja aliurakoitsijoiden käyttäytymiseen ja aiheuttaneet tosiasiallisesti myös vahinkoa ja haasteita työmaan johtamiseen.

Tilinpäätös 31.12.2019 päättyvältä tilikaudelta ei ehtinyt valmistua urakkasopimuksen purkuun mennessä ja kantajalta saatu selvitys taloudellisesta tilanteesta on ollut puutteellista ja välttelevää, mikä on lisännyt epäluottamusta urakoitsijan suorituskykyä kohtaan. Tiedonsaantia on tarkemmin käsitelty jäljempänä.

Kuten kantajakin tuo esiin, oikeuskirjallisuuden mukaan YSE 79 §:n mukainen tilanne näkyy esimerkiksi "tavarantoimittajien laskusaatavien viivästymisinä, urakoitsijan suorittamien hankintojen vaikeutumisenä tavarantoimittajien siirryttyä vaatimaan käteismaksua, työvoiman levottomuutena sekä muina vastaavina töiden edistymistä häiritsevinä tekijöinä". Taloudellisen tilanteen merkittävä heikentyminen on näkynyt työmaalla esimerkiksi siten, että aliurakoitsijoiden, tavarantoimittajien ja tavarankuukraajien maksuliikenne on viivästynyt, ja tahot ovat raportoineet tästä itse suullisesti tai kirjallisesti tilaajalle (todisteet KT39, KT40, KT41, KT42 ja KT43). Esimerkiksi betonintoimittaja BetSet Oy on ilmoittanut 4.3.2020, että Kantajan maksuviiveet heidän laskujensa osalta ovat olleet noin kaksi viikkoa. BetSet Oy:lle oli maksettu 3.3. noin 200 000€ jo aiemmin erääntyneitä ja myöhässä olleita maksusuorituksia ja maksun taustalla on ollut se seikka, että BetSet on muuten kieltäytynyt toimittamasta työmaalle betonia. BetSet on ilmoittanut myös, että toimituksista lähetetään jatkossa lasku saman tien 14 pv maksuajalla. Mikäli maksua ei tule johonkin laskuun eräpäivään mennessä, betonin toimitus työmaalle loppuu välittömästi (todiste KT44). Toinen vastaava toimittaja on ollut Onninen, joka ei ole enää keväällä 2020 siirtänyt tavaroita työmaalle vaan on luovuttanut niitä vasta maksua vastaan ja pienissä erissä. Vastaavia asioita on myös tuotu esille suullisesti työmaalla käydyissä keskusteluissa ja tilaajan käsityksen mukaan lukuisat äkillisesti siirtyneet valupäivät esimerkiksi kertovat siitä, että tavarantoimittajat ovat kieltäytyneet toimittamasta tavaraa ennen kuin aiemmat on maksettu. Samaan aikaan kantajan välttelevä asenne tietojen antamiseen ja hyökkäävä asenne mm. rakennuttajakonsultin toimintaa kohtaan on vahvistanut mielikuvaa siitä, että SMR:n taloustilanne ja samalla työmaan loppuun viemiseen liittyvä suorituskyky on hyvin heikko. Urakoitsijan maksuvaikeuksien ja urakoitsijan taloudellisesta tilanteesta saatujen tietojen johdosta tilaaja on voinut perustellusti olettaa, että urakoitsija on ollut sellaisessa suorituskyvyttömyyden tilassa, ettei se pysty täyttämään velvoitteitaan urakan loppuun viemiseksi. Se, että urakoitsija ei ole purku-uhkaisen reklamaation jälkeen ryhtynyt tilaajan ja urakoitsijan 12.12.2019 sopimiin toimiin ja on kieltäytynyt 3.3.2020 toimittamasta viimeisintä urakoitsijan hallituksen yhteenvetoraporttia tilaajalle, vaikka urakoitsija on purku-uhkaisen reklamaation vastineessa näin sitoutunut tekemään, viittaa osaltaan urakoitsijan huomattaviin taloudellisiin suoriutumisen vaikeuksiin. Urakoitsijan passiivisuus sovittujen toimenpiteiden suorittamisessa on vahvistanut tilaajan käsitystä siitä, että kantajalla ei ole ollut taloudellisia edellytyksiä toteuttaa hanketta sovituksi.

Kantaja viittaa oikeuskirjallisuuteen ja esittää, että "edes yrityssaneeraus ei välttämättä riitä täyttämään YSE 79 §:n edellytyksiä, vaan tällöinkin purkuoikeutta

tulee lähestyä sen kautta, onko sopimusrikkomusta tapahtunut ja onko urakoitsijalle varattu tilaisuutta sopimusrikkomuksen korjaamiseen”. Vastaja huomauttaa, että puheena olevassa oikeuskirjallisuudessa viitataan nimenomaisesti siihen, ettei yrityssaneeraustilanteessa, toisin kuin konkurssitilanteissa, voida purkaa urakkasopimusta urakoitsijaa kuulematta. Koska yrityssaneerauksesta annetun lain 4 luvun 15 §:n mukaan saneeraus ei pääsääntöisesti vaikuta velallisen sitoumuksiin, arvioidaan urakkasopimuksen purkamista lähtökohtaisesti samoin perustein kuin muissakin maksuhäiriötilanteissa. Se, että “edes yrityssaneeraus ei välttämättä riitä täyttämään YSE 79 §:n edellytyksiä”, ei näin ollen aseta mitään ohjeellista rajaa tai tulkintakehystä purkuperusteiden täyttymistä arvioitaessa.

YSE 79 §:ssä on kyse niin sanotusta ennakoidusta sopimusrikkomuksesta, jossa purkukynnys on erityisen korkealla. Irtaimen kauppaa koskevan kauppalain (27.3.1987/355) 62 §:ssä, joka ei sinänsä sovellu rakennusurakoihin, purkukynnys ennakoidun sopimusrikkomuksen perusteella ilmaistaan seuraavasti: Jos on käynyt selväksi, että kaupan purkamiseen oikeuttava sopimusrikkomus tulee tapahtumaan, sopijapuoli saa purkaa kaupan jo ennen kuin sopimuksen täyttämisen aika on käsillä. Kaupan purku jää kuitenkin vaille vaikutusta, jos vastapuoli heti asettaa hyväksyttävän vakuuden sopimuksen täyttämiseksi. Pitkäkestoisen urakkasopimuksen purkaminen on vaikutuksiltaan voimakkaampi toimenpide kuin irtaimen kauppaa koskevan kauppasopimuksen purkaminen. Mikkelin Vesilaitos on kirjeessään 26.5.2020 todennut, että Maastorakentajien antama, jäljempänä käsiteltävä selvitys ei ole ollut ”riittävän luotettava osoittamaan täyttä varmuutta siitä, että SMR kykenee suoriutumaan urakoista ja sopimusten mukaisista velvollisuuksistaan” (korostus tässä). Kirje osoittaa, että Mikkelin Vesilaitos on vakavalla tavalla erehtynyt YSE 79 §:n sisällöstä.

YSE 79 §:n mukainen purkukynnys ei ole se, että kaikki muu kuin täysi varmuus urakoitsijan tulevasta suoriutumisesta oikeuttaisi sopimuksen purkamiseen. Asia on pikemminkin päinvastoin: sopimuksen purkaminen edellyttäisi pitkälle menevää varmuutta siitä, että velvoitteita ei tulla täyttämään. YSE 79 §:n nimenomainen sanamuoto on “urakoitsijan muuten havaitaan olevan sellaisessa tilassa, ettei voida odottaa hänen täyttävän sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan, eikä jälkimmäisessä tapauksessa luotettavaa selvitystä näiden velvoitusten täyttämiseksi anneta.” Nimenomaan selvityksen luotettavuus on tässä kynnyskysymys, ei “täysi varmuus” kantajan korostamalla tavalla.

Kuten Kantaja tuo itsekin esiin, purkukynnystä arvioidaan sen perusteella, ovatko YSE 79 §:n mukaiset purkuedellytykset objektiivisesti arvioituna olemassa. Se, millaisilla yksittäisillä sanavalinnoilla purkupäätöstä on kuvailtu Vesiliikelaitoksen esityksessä, ei ole purkuperusteiden olemassaoloa arvioitaessa keskeistä. Kuten yllä on tuotu esiin, urakoitsijan taloudellinen tilanne on ollut huomattavan heikko, ja tämä on konkretisoitunut työmaalla esimerkiksi aliurakoitsijoille suoritettavien maksujen viivästymisenä ja tavarantoimittajien ilmoituksina toimitusten lakkaamisesta, ellei maksukäytäntö muutu. Yhdistettynä siihen, että urakoitsija ei suoriudu samalla työmaan aikataulun laatimisesta ja työmaan päivittäinen manageeraus on ollut sekavaa, on ennakoitu sopimusrikkomus ollut selvää ja useita kuukausia tilannetta seuratessaan tilaaja on toiminut riittävän huolellisesti tilannetta seuratessaan ja antaessaan mahdollisuuden asioiden korjaamiseen.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että työmaan hallinnointi ei luonnollisestikaan ole itsenäinen purkuperuste mutta yhtenä osatekijänä yhdistettynä maksuliikenteen ongelmiin osoittaa suorituskyvyttömyyttä omalta osaltaan. Luotettava selvitys sopimuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämistä nimenomaan puuttuu.

IX.1.1.3 Väitteet selvityksen antamisen laiminlyönnistä eivät pidä paikkaansa

Purkuilmoituksessa 18.3.2020 ei perustella tarkemmin, mikä Maastorakentajien taloudellisessa tilanteessa olisi oikeuttanut purkamaan urakkasopimuksen YSE 79 §:n nojalla. Purkuilmoituksessa ainoastaan todetaan yksilöimättömästi, että purkuuhkaisen reklamaation 20.11.2019 aiheet eivät olleet korjaantuneet, vaikka tilaaja oli aiemmin 13.12.2019 kirjallisesti ilmoittanut, että näin nimenomaan oli tapahtunut. Muilta osin Maastorakentajien taloudellisesta tilanteesta todetaan vain, että Maastorakentajat ei olisi tilaajan pyynnöstä huolimatta kyennyt antamaan tilaajalle tyydyttävää selvitystä taloudellisista resursseistaan ja edellytyksistään saattaa urakkaa valmiiksi.

Mikkelin Vesilaitos ei ole purkuilmoituksessaan perustellut tätä väitettään. Kirjeessä 26.5.2020 on purkuilmoitukseen nähden vain vähäisiä lisäperusteluita.

Tilaaja on purkuilmoituksessaan kyllä väittänyt, että Maastorakentajat olisi 3.3.2020 kieltäytynyt toimittamasta viimeisintä hallituksensa yhteenvetoraporttia tilaajalle. Väite ei kuitenkaan pidä paikkaansa, eikä se oikeuttaisi urakkasopimuksen purkamiseen edes siinä tapauksessa, että se olisi totta.

Raportin toimittaminen on liittynyt järjestelyyn, josta Maastorakentajat on tilaajan reklamaation jälkeen sopinut tilaajan kanssa 12.12.2019 pidetyssä puhelussa. Maastorakentajat on sopinut taloudellisten katsausten toimittamisesta, jotta yhteistyöhenki hankkeessa säilyisi mahdollisimman hyvänä, mahdolliset väärinkäsitykset vältettäisiin, ja tilaaja ei uudelleen ryhtyisi vastaaviin toimenpiteisiin aiheettomien epäilyjen perusteella. Raporttien toimittamiseen ei siis ole ollut urakkasopimuksen tai lain mukaista velvollisuutta.

Osapuolet ovat 12.12.2019 keskustelun jälkeen olleet eri käsityksessä siitä, tarkoittiko taloudellinen seuranta Maastorakentajien hallituksen taloudellisia katsauksia vai varsinaista tuloslaskelmaa ja tasetta. Maastorakentajat on lähettänyt 15.1.2020 tilaajalle sähköpostin, jossa se on esittänyt käsityksensä sovitusta taloudellisesta seurannasta. Tilaaja ei ole vastannut viestiin eikä siten kiistänyt siinä esitettyä. Sähköpostin liitteenä on ollut kirjanpidon aikataulu, johon on merkitty Maastorakentajien hallituksen taloudellisten katsausten ajankohdat, ja jonka mukaan tilikauden 1.2.2019–31.1.2020 tilinpäätöksen tilintarkastus tapahtuu viikolla 11/2020 (9.–15.3.2020).

Tilaaja on viimeistään 29.1.2020 myöntänyt, että osapuolet ovat sopineet nimenomaan hallituksen taloudellisesta katsauksesta, kun tilaajan projektipäällikkö, tilaajan rakennuttajakonsultin Rambollin Maijeli Parpei on sähköpostissaan viitannut Maastorakentajien lähettämään kirjanpidon aikatauluun ja pyytänyt aikataulun mukaisesti taloudellista katsausta nähtäväkseen.

Toisin kuin purkuilmoituksessa väitetään, Maastorakentajien toimitusjohtaja Jukka Juola ei ole tapaamisessa 3.3.2020 kieltäytynyt toimittamasta Maastorakentajien hallituksen yhteenvetoraporttia. Juola on esitellyt alustavia tilinpäätöslukuja ja ilmoittanut toimittavansa raportin aiemmin ilmoitetun kirjanpidon aikataulun mukaan. Tilaajan edustajat ovat olleet tyytyväisiä saamiinsa tietoihin. Jos purkuilmoituksessa väitetty kieltäytyminen olisi todellisuudessa tapahtunut, tilaaja olisi reklamoinut siitä kirjallisesti tapaamisen jälkeen. Kieltäytymistä ei ole tapahtunut.

Tilaajan itsensäkin hyväksymän aikataulun mukaan tilikauden 1.2.2019–31.1.2020 tilinpäätös on tarkastettu viikon 11/2020 (9.–15.3.2020) aikana. Tilaaja on purkanut urakkasopimuksen tilintarkastusviikkoa seuraavan viikon keskiviikkona 18.3.2020 ennen kuin Maastorakentajat on ehtinyt lähettää tilintarkastettuihin lukuihin perustuvaa raporttia. Maastorakentajat on toimittanut raportin vielä samana päivänä purkuilmoitukset saatuaan. Sen sisältö on vastannut tapaamisessa 3.3.2020 esitellyjä ennakkotietoja. Tilaaja on kirjeessään 26.5.2020 esittänyt edellä kuvatuista tapahtumista väitteitä, jotka eivät pidä paikkaansa. Tilaajan väitteet siitä, miten se on suhtautunut Maastorakentajien 3.12.2019, 5.12.2019 ja 19.2.2020 jälkeen toimittamiin selvityksiin, eivät vastaa tuolloin käytyjä keskusteluja.

Tilaaja väittää esimerkiksi, että Maastorakentajat olisi sitoutunut toimittamaan tilaajalle ”kuukausittain 15. päivään mennessä tuloslaskelman ja taseen liitetietoineen, jotta Tilaaja voi varmistua urakoitsijan taloudellisen tilanteen muutoksista”. Tämä ei pidä paikkaansa, vaan Maastorakentajat lupasi toimittaa nimenomaan hallituksensa talouden yhteenvetoraportin. Tämä ilmenee jopa tilaajan omasta kirjeestä, jossa myöhemmin samassa kappaleessa todetaan: ”SMR sitoutui tuolloin toimittamaan Tilaajalle säännöllisesti SMR:n hallituksen talouden yhteenvetoraportin.”

Myös väite tietojen toimituksesta kuukausittain 15. päivään mennessä on perätön. Tällainen toimitus ei olisi ollut edes mahdollinen Maastorakentajien taloudellisen raportoinnin puitteissa. Tietojen toimitusaikataulu on ollut edellä kuvatun, Jukka Juolan tilaajalle lähettämän kirjanpidon aikataulun mukainen.

Tilaaja on antanut 20.11.2019 kantajalle rakennusurakan yleisten sopimusehtojen (YSE 1998) 78§ (kohdat 1 a ja b) sekä 79 § mukaisin perustein purku-uhkaisen reklamaation, jonka aiheena on ollut muun ohella tilaajan syy epäillä kantajan taloudellisia resursseja viedä hanke loppuun. Purku-uhkaisen reklamaation antamisen jälkeen urakoitsija ja tilaaja sopivat purku-uhan ehdollisesta poistumisesta. Menettelyyn ryhdyttiin, koska purku-uhkaiseen reklamaatioon liittyvissä neuvotteluissa SMR ja erityisesti Jukka Juola kertoivat, että purku-uhan pitäminen voimassa eräännyttää vakuudenantajan saatavat myös muiden työmaiden osalta (todiste KT45), ja Mikkelin vesilaitos kuitenkin korosti tarvetta pitää purku-uhka edes ehdollisena voimassa, koska sekä aikatauluun että talouteen liittyvien vaatimusten ei voitu katsoa täyttyneen neuvottelujen yhteydessä annetuin selvityksin. Purku-uhkaisuuden poistumisen edellytykseksi sovittiin, että kantaja toimittaa tilaajalle kuukausittain 15. päivään mennessä tuloslaskelman ja

taseen liitetietoineen, jotta tilaaja voi varmistua kantajan taloudelliseen tilanteen muutoksista. (neuvottelu kantaja/tilaaja 12.12.2019)

Kuten yllä on tuotu esiin, urakoitsija ja tilaaja ovat sopineet yhteenvetoraporttien toimittamisesta 12.12.2019 pidetyssä puhelinkeskustelussa. Suomen Maastorakentajien lakiasianjohtaja Essi Myllylä on vahvistanut tämän tilaajan edustajille 12.12.2019 lähettämässään sähköpostissa (todiste KT46). Sähköpostista ilmenee myös vahvistus erityisesti sille, että 20.11.2019 annetun purku-uhan on sovittu poistuvan vain sillä edellytyksellä, että urakoitsija toimittaa talouden hallituksen yhteenvetoraportit urakoitsijalle säännöllisesti ja toteuttaa työmaan aikataulun laatimisen sovitulla tavalla. Talousraporttien toimittamiseen on ollut selkeä sopimusoikeudellinen velvoite, ja urakkasopimuksen purku-uhkaisuuden poistuminen on kytketty näiden velvoitteiden noudattamiseen. Mikkelin Vesilaitos katsoo, että käytyjen keskustelujen ja niitä koskevan sähköpostivahvistuksen perusteella kantajan on tullut ymmärtää purku-uhkan poistumisen olevan ainoastaan ehdollinen ja pitää merkillisenä sitä, että kantaja yrittää purun toteutumisen jälkeen ja tässä kirjelmässä aktiivisesti unohtaa kyseisen veloitteen ja sitoutumisensa siihen.

Se, että urakoitsija ei ole purku-uhkaisen reklamaation jälkeen ryhtynyt tilaajan ja urakoitsijan 12.12.2019 sopimiin toimiin ja on kieltäytynyt 3.3.2020 toimittamasta viimeisintä urakoitsijan hallituksen yhteenvetoraporttia tilaajalle, vaikka urakoitsija on purku-uhkaisen reklamaation vastineessa näin sitoutunut tekemään, viittaa osaltaan urakoitsijan huomattaviin taloudellisiin suoriutumisvaikeuksiin. Urakoitsijan passiivisuus sovittujen toimenpiteiden suorittamisessa on vahvistanut tilaajan käsitystä siitä, että tilaajalla ei ole ollut taloudellisia edellytyksiä toteuttaa hanketta sovitusti.

Helsingin HO:n ratkaisussa 8.12.2006 A 05/2616 on ennakoituun sopimusrikkomukseen perustuvan purkamisen yhteydessä annettu merkitystä sille, että urakoitsijan taloudellisen suoriutumiskyvyn ollessa epäilyksen kohteena, urakoitsija ei ole i) antanut selvitystä taloudellisista edellytyksistä, ii) vastannut virheväitteisiin iii) pyytänyt lisää aikaa yksityiskohtaisen selvityksen antamiselle. Ratkaisun mukaan "Toimittajan osalta voidaan antaa merkitystä etenkin tämän reaktiolle purkuilmoituksen saannin jälkeen. Tilanteissa, joissa toimittaja on pitkällä aikavälillä sijoittanut resurssejaan projektikohteen toteuttamiseen, voitaisiin lähteä siitä, että toimittajan intressissä olisi pyrkiä estämään sopimuksen purkamisen suhteellisen ripeillä toimilla – olivat ne sitten purkuoikeuden kiistäminen tai neuvottelemisen joustavan ratkaisun aikaansaamiseksi. Toimittajan passiivisuus saattaa osoittaa, että tämä on hyväksynyt sen, että purkamisen edellytykset ovat olemassa."

Tammikuussa kantaja toimitti jonkinlaista taloustietoa, mutta tilaaja joutui esittämään kirjallisesti vakavan huolensa 19.2.2020 Kantajan taloudellisista resursseista viedä Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon pääurakka sekä Kenkäveronniemen tulopumppaamon pääurakka loppuun urakkasopimusten mukaisessa aikataulussa. Kantajan luottoluokitus oli tässä vaiheessa pudonnut jälleen. Tilaaja edellytti selvitystä kantajan taloudellisista resursseista viedä hankkeet loppuun, sisältäen mm. välitilinpäätös tuloslaskelmineen ja taseineen

01/2020 saakka sekä muuta kantajan tarpeelliseksi katsomaa luotettavaa selvitystä, jonka avulla voidaan todentaa kantajan mahdollisuus täyttää Urakkasopimusten mukaiset velvoitteensa. Huolenilmaus on liitteenä (todiste KT16).

Vastineessaan 24.2.2020 kantaja on todennut pitäytyvänsä osapuolten välillä sovitussa käytännössä talouden raportointiin liittyen, eikä tule toimittamaan muuta aineistoa taloudelliseen tilanteeseensa liittyen (todiste KT17). Tämä osoittaa osaltaan, että kantaja on ymmärtänyt veloitteen merkityksen reklamaation ja purku-uhkaisuuden kannalta.

Tilaaaja (Reijo Turkki) ja rakennuttaja (Maijeli Parpei) tapasivat kantajan toimitusjohtajan Jukka Juolan 3.3.2020. Juola kertoi taloudellisesta tilanteesta hallituksen yhteenvetoraportin 28.2.2020 pohjalta, mutta ei luovuttanut aineistoa tilaajalle eikä toimittanut sitä kokouksen jälkeenkään. Tässä vaiheessa on syytä korostaa, että raportti koski edelleen helmikuun alun perin 19.2.2020 pyydettyä aineistoa, jota kantaja ei ole oma-aloitteisesti toimittanut. Tilaaaja ei ole millään tavalla ollut "tyytyväinen" saatuun selvitykseen tai kokouksen antiin. Tilaaaja ei myöskään näe mitään syytä, miksi ko. tietoja ei olisi voinut luovuttaa. On ollut selvästi molempien osapuolten tiedossa, että tietojen annon ei ajatella perustuvan viralliseen tilinpäätös- tai välitilinpäätöstietoon vaan hallitukselle annettava informaatio oli tarkkuustasona riittävä. Se, että tietojen antamisesta kieltäydytään tai sitä tarkoituksellisesti vältellään, luo vahvan epäilyn urakoitsijan suorituskykyisyydestä.

Urakkasopimusta ei ole purettu yksinomaan tämän purku-uhkaisen reklamaation yhteydessä sovitun veloitteen laiminlyönnin johdosta, mutta laiminlyönti ja tahallinen tietojen antamisen välttely on osaltaan vahvistanut tilaajan aiemmin kuvattua käsitystä siitä, ettei urakoitsijalla ole taloudellisia edellytyksiä saattaa urakkaa loppuun sovitun mukaisesti.

IX.1.1.4 Tilaaajan väitteet Maastorakentajien taloudellisesta tilanteesta ovat virheellisiä

Vesilaitoksen johtokunnan kokouksen pöytäkirjassa on myös esitetty väite, että aliurakoitsijat ja tavarantoimittajat olisivat kertoneet suullisesti ja kirjallisesti maksuviivästyksistä. Sama väite on esitetty myöhemmin kirjeessä 26.5.2020. Päätösaineistoon, purkuilmoitukseen tai kirjeeseen ei ole sisällytetty tällaisia kirjallisia kertomuksia, joten Maastorakentajat ei tiedä, mihin väite perustuu. Joka tapauksessa asiaan ei liity sellaisia Maastorakentajien maksuviivästyksiä, jotka voisivat oikeuttaa urakkasopimuksen purkamiseen.

Maastorakentajien tiedossa on ainoastaan, että tilaajan konsultin Rambollin edustaja on keväällä 2020 ollut itse yhteydessä Maastorakentajien aliurakoitsijoihin tiedustellakseen mahdollisia maksuviiveitä. Maastorakentajat on huomauttanut tilaajalle, että tällaiset kyselyt voivat aiheuttaa Maastorakentajille taloudellista haittaa ja mainehaittaa.

Sopimuksen purkupäivänä 18.3.2020 Maastorakentajien kaikki Metsä-Sairilan ja Kenkäveronniemen urakoihin liittyneet erääntyneet aliurakoitsijoiden ja tavarantoimittajien laskut ovat olleet maksettu. Maastorakentajilla ei urakkasopimusten purkuhetkellä tai sen jälkeen myöskään ole ollut maksuhäiriömerkintöjä.

Mikkelin vesilaitos vastaa väitteisiin siltä osalta kuin samoja asioita ei ole jo edellä käsitelty.

Aliurakoitsijat ja tavarantoimittajat ovat kertoneet tilaajalle urakoitsijan maksuviivästyksistä suullisesti ja kirjallisesti (todisteet KT39, KT40, KT41, KT42 ja KT43). Erityisen merkittävää on, että tietoja maksuviivästyksistä ja jopa merkittävistä erääntyneistä maksamattomista laskusaatavista on tullut rakennuttajan ja tilaajan tietoon kirjallisesti jo helmikuussa 2020 (erityisesti Savo-Karjalan Vesihuolto Oy) ja työmaan tilanne on jatkuvasti ollut sellainen, että töiden keskeytymisen uhka aliurakoitsijoiden maksamattomien saatavien osalta on ollut olemassa jatkuvasti. Mikkelin vesilaitos korostaa, että rakennuttamisen ja työmaavalvonnan tehtävälisan mukaan urakoitsijan taloudellisen tilan valvonta kuuluu rakennuttajalle, joten kyse on ollut normaalista menettelystä. Keskustelut ovat liittyneet tilanteisiin, joissa tieto maksuliikenteen haasteista on kantautunut rakennuttajan tietoon työmaalla jo muuten.

Kantajan väite siitä, että kaikki erääntyneet laskut ovat olleet maksettu sopimuksen purkupäivänä 18.3.2020 ei pidä paikkaansa. Merkittävä kokonaisuus ovat esimerkiksi Treivan Company Oy:n saatavat kantajalta, jotka kohdistuvat tammi- ja helmikuussa tehtyihin töihin. Näitä urakoitsijoita ovat olleet WMRT Rakennus Oy/Treivan Company Oy, JP Yhtiöt Oy ja sähköurakoitsija Savo-Karjalan Vesihuolto Oy. Erääntyneiden saatavien suuruus on tilaajan käsityksen mukaan 476 175,00 €. Merkittävää on, että kantaja ei ole aiemmin kiistänyt ko. saatavien olemassaoloa vaan on esimerkiksi kirjeessään 20.5.2020 todennut ainoastaan, että niitä ei voi siirtää suoraan Mikkelin vesilaitoksen maksettavaksi (todiste KT47).

IX.1.1.5 Tilaajalla ei ole ollut YSE 78 §:n mukaista purkuperustetta

Kantaja on esittänyt, että tilaajalla ei ole ollut purkuperustetta myöskään YSE 78 §:n perusteella.

Mikkelin vesilaitos katsoo, että kantajan näkemys ja yhteenveto tapahtumien kulusta on virheellinen.

Työmaa on viivästynyt merkittävästi loppuvuoden 2018 ja vuoden 2019 aikana suhteessa Kantajan 15.1.2019 laatimaan yleisaikatauluun.

Tilaaja on esittänyt 13.8.2019 vakavan huolensa urakoitsijan suoriutumisesta Metsä-Sairilan jäteveden puhdistamon pääurakkaan sisältyvän elementtisuunnittelun ohjaamisesta ja sen mahdollisesta vaikutuksesta urakan aikatauluun. Viiveet Kantajalle kuuluvassa elementtisuunnittelussa vaikuttavat vastaanottorakennuksen rakentamisen ajankohtaan, ja vastaanottorakennuksen toteutuksen aikataululla on riippuvuus pääurakan 2.välitavoiteen saavuttamiseen. (todiste KT13).

Tilaaaja on toimittanut 24.9.2019 Kantajalle reklamaation urakoitsijan aikataulunhallinnasta Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon pääurakassa. Työmaakokouksessa nro 10 pvm 3.9.2019 Kantaja ilmoitti, että yhteensovitettu aikataulu toimitetaan viikolla 38 rakennuttajalle kommentteille. Kantaja ei toimittanut sovitusyhteensovitettua aikataulua. Hankkeen hyväksytty yleisaikataulu oli yhä pvm 15.1.2019, vaikka Kantajaa oli pyydetty toistuvasti mm. työmaakokouksissa tarkentamaan sekä toimittamaan hankkeen ali- ja sivu-urakoiden kanssa yhteensovitettu aikataulu.

Kantaja ei myöskään pyynnöistä huolimatta raportoinut työmaakokouksiin toimittamisensa työvaiheilmoituksissa toteuman seurantaan hyväksyttyä yleisaikataulua vasten.

Tilaaaja totesi reklamaatiossa Kantajan laiminlyöneen YSE 5§:n mukaisen velvollisuutensa työmaan johtovelvollisuuksista vastaavana urakoitsijana laatia yhteistyössä muiden urakoitsijoiden ja tilaajan kanssa työmaan työaikataulun, jossa esitetään työvaiheiden ja niiden edellyttämien hankintojen keskinäinen suoritusjärjestys ja eteneminen siten, että kaikki urakoitsijat ja asiantuntijat voivat tahdistaa tehtävänsä sen mukaisesti (todiste KT15).

Työmaa on viivästynyt merkittävästi loppuvuoden 2018 ja vuoden 2019 aikana suhteessa Kantajan 15.1.2019 laatimaan yleisaikatauluun. Kantaja on Tilaaajan toistuvista kehotuksista (mm. työmaakokoukset: 6 (todiste KT18), 7 (todiste KT19), 8 (todiste KT20), 9 (todiste KT21), 11 (todiste KT22); reklamaatio 24.9.2019) huolimatta laiminlyönyt työmaa-aikataulun päivittämisen työmaan todellista tilannetta ja Urakkasopimuksen vaatimuksia vastaavaksi (urakkaohjelma 4.2). Kantaja ei ole koko tähänastisen urakasuorituksensa aikana onnistunut toistuvista lupauksistaan huolimatta kuroma urakasuorituksessa syntyneitä viivettä kiinni miltään osin. Tämä johtuu Tilaaajan käsityksen mukaan siitä, että Kantaja on muun muassa laiminlyönyt työmaan riittävän resurssoinnin, aikataulujohtamisen sekä ryhtymisen riittäviin korjaaviin toimiin urakasuorituksen viivästyessä. Edellä todetun johdosta ja työmaan aikataulujohtamisen hallintaan saamiseksi Tilaaaja on vaatinut Kantajaa päivittämään aikataulun Urakkasopimuksen mukaiseksi.

Kantaja on vastineessaan 13.12.2019 esittänyt osapuolten yhteisesti sopimat toimenpiteet, jolla pvm 10.10.2019 aikataulua tullaan täsmentämään. Kantajan aikataulun tulee olla sopimuksen mukainen ja että konkreettisista toimenpiteistä siihen pääsemiseksi sovitaan viikon 50 (2019) aikana (todiste KT24). Kantajalle järjestettiin ja suositeltiin ulkopuolista asiantuntija-apua aikataulun laatimiseen, jotta suoritus saataisiin vakiintuneiden työmaakäytäntöjen tasolle. Korostettakoon, että aikataulujen laadinta on urakoitsijoiden keskeistä osaamista, josta ammattitaitoisen toimijan tulisi suoriutua ilman suuria vaikeuksia. Tässä vaiheessa aikataulujen laatimisessa oli ollut reklamaatioon johtaneita haasteita jo lähes vuosi, koko urakan ajan.

Yhteisesti sovittuja aikataulutoimenpiteitä on seurattu palaverissa 13.2.2020. Aikataulupalaverissa rakennuttaja tiedusteli, onko projekti välitavoitteen ja valmistumisen suhteen aikataulussa, johon Kantaja ilmoitti, että aikatauluanalyysi on kesken sekä välitavoitteen että lopullisen valmistumisen suhteen. Rakennuttaja painotti, että työmaakokoukseen nro 16 pvm. 18.2.2020 mennessä Kantajalla pitää

olla tieto, onko työmaa välitavoitteen ja valmistumisen suhteen aikataulussa vai ei. Aikataulupalaverin muistio on liitteenä (todiste KT25). Erityisen huolestuttavana on pidettävä, että aikataulua ei ole saatu noin kahdessa kuukaudessa laadittua.

Metsä-Sairilan Jätevedenpuhdistamon pääurakan työmaakokouksessa nro 16 pvm. 18.2.2020 SMR ilmoitti olevansa lietesiiilojen muutosten osalta myöhässä välitavoitteesta ja, että aikatauluanalyysi on kesken eikä SMR kommentoi muiden työvaiheiden osalta, onko työmaa aikataulussa vai myöhässä. Aiemmissa työmaakokouksissa SMR on vahvistanut työmaan olevan sekä välitavoitteen että valmistumisen suhteen aikataulussa – vaikka urakkasopimuksen mukaista aikataulua ei ole ollut olemassa eikä se ole ollut ajan tasalla. Työmaakokouksen pöytäkirja on vastauksen liitteenä (KT26).

Purku-uhkaisen reklamaation vastineeseen 13.12.2019 kirjatut osapuolten välillä yhteisesti sovittujen aikataulun täsmentämisen ja tarkentamisen toimenpiteiden toteutuminen käytiin läpi aikataulupalaverissa 3.3.2020. Kantaja ilmoitti, että sovitut toimenpiteet on tehty ja esitti yleisaikataulun pvm 28.2.2020, jossa työmaa on aikataulussa lukuun ottamatta lietteenkäsittelyä, jonka osalta 2.välitavoite on 5 viikkoa myöhässä. Tilaaja on esittänyt vastineen 2.3.2020, jossa Tilaaja on yksiselitteisesti todennut, että Kantajan toiminta voidaan katsoa tahalliseksi viivyttelyksi ja YSE:n mukaisesti Kantaja on menettänyt puheoikeutensa välitavoitteen siirtoon kyseisen työvaiheen osalta. (todiste KT27). Vastaaja korostaa, että aiemmissa työmaakokouksissa työmaan on väitetty olevan aikataulussa, ja ilmoitus työmaan olemisesta myöhässä 5 viikkoa on tullut alle kuukausi edellisen työmaakokouksen jälkeen, mistä syntyy vaikutelma siitä, että tilaajaa on aiemmin tahallisesti erehdytetty aikataulujen pitävyyden suhteen.

Aikataulupalaverin 3.3.2020 jälkeen kantajan rakennuttajalle toimittamat kopiot sähköpostikuittauksista aikataulun läpikäynnistä ja yhteensovittamisesta tärkeimpien aliurakoitsijoiden kanssa sekä ko. aliurakoitsijoiden sitoutumisesta 28.2.2020 päivättyyn aikatauluun osoittivat, että kantajan ilmoitus kokouksessa ei pitänyt paikkaansa. Vastaaja pitää erityisen raskauttavana sitä, että kantaja antaa aikataulusta ja aliurakoitsijoiden sitoutumisesta tietoa, joka ei pidä paikkaansa. Kantaja ei antanut selvitystä asiaan, joten Tilaaja lähetti 9.3.2020 Kantajalle jälkikirjauksen ja vaatimuksen koskien aikataulupalaveria. Jälkikirjauksessa todetaan, että purku-uhkaisen reklamaation vastineen 13.12.2019 aikataulun täsmentämisen ja jatkokehittämisen toimenpiteitä ei ole saatettu loppuun sovittuun aikatauluun 28.2.2020 mennessä. Tilaaja velvoittaa kantajan esittämään 13.3.2020 klo 10 mennessä yleisaikataulun, joka voidaan esittää seuraavassa työmaakokouksessa 17.3.2020 hyväksyttäväksi työmaan seurattavaksi yleisaikatauluksi. SMR ei esittänyt 13.3. mennessä yleisaikataulua eikä millään tavalla vastannut Mikkelin vesilaitoksen 9.3. lähettämään jälkikirjaukseen ja vaatimukseen. Vastausta ei toimitettu myöskään urakkasopimusten purkamiseen 18.3.2020 mennessä.

Jälkikirjaus ja Tilaajan vaatimus pvm 9.3.2020 on liitteenä (todiste KT28).

Selvyyden vuoksi vastaaja toteaa, että laadittavaksi vaadittu työaikataulu on työmaan käytännön pyörittämisen kannalta olennaisin työkalu. Siihen tehtävät muutokset vastaavat työmaalla tehtäviä käytännön tehtäviä ja muutokset eivät ole

sellaisia sopimusmuutoksia, jotka yleisaikatauluun tehtäisiin urakkasopimuksen mukaisessa menettelyssä. Urakkasopimuksen mukaisesti, vaikka työaikataulu hyväksytään yhteisesti seurattavaksi aikatauluksi, on kantaja joka tapauksessa yksin vastuussa aikataulusta, välitavoitteista sekä urakka-ajasta.

Keskuspuhdistamohankkeen aikataulu on laadittu siten, että se ei sisällä merkittävää määrää välitavoitteita, vaan käytännössä seuraava saavutettava välitavoite on puhdistamon koekäyttövaiheeseen pääseminen, joka toteutuu vasta vuodenvaihteessa 2020-2021. Kyse suorituksen viivästyemisessä on toisaalta siitä, että aikataulu ei pidä, mutta ennen kaikkea siitä, että silloin kuin suurehko, nimenomaan tämän tyyppisiin hankkeisiin erikoistunut kokenut urakoitsija ei puolessatoista vuodessa saa työmaan aikatauluja laadittua sellaiseen kuntoon, että ne ovat sekä niihin sitoutuvien aliurakoitsijoiden että tilaajan hyväksyttämistä, osoittaa tämä täydellistä asiantuntemattomuutta työmaan aikataulun hallinnassa ja eri aliurakoitsijoiden suoritusten yhteen saattamisessa. Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus Urakkasopimuksen rakennusurakan yleisten sopimusehtojen 78§ (kohdat 1 a ja b) nojalla,

- jos urakoitsija ei noudata sovittua työn alkamisajankohtaa tai jos työtä tehdään niin hitaasti, ettei se ilmeisesti valmistu sopimuksen mukaisessa ajassa paitsi, jos tämä aiheutuu syistä, jotka oikeuttaisivat urakoitsijan saamaan urakka-aikaan pidennystä;
- jos rakennustyö muodostuu rakennustavaroiden, rakennusosien tai työn osalta tahi muuten olennaisesti sopimuksen vastaiseksi taikka, jos urakoitsija ei muuten noudata sopimusasiakirjoissa olevia määräyksiä;

Tilaaja katsoo, että tilanteessa on yhdistynyt sekä työnteon hitaus että työn ja työnjohdon sopimuksen vastaisuus ja sopimusasiakirjoissa olevien määräysten, kuten työn aikatauluttamisen, noudattamisen laiminlyönti. Perusteet urakkasopimuksen purkamiselle ovat YSE 78 §:n perusteella olemassa.

IX.1.1.6 Tilaaja ei ole ilmoittanut purkamisen uhasta

Kantaja on esittänyt myös, että tilaaja ei ole ilmoittanut purkamisen uhasta.

Tilaajan reklamaatiovelvollisuudesta purkuoikeuden käyttämisen yhteydessä on nimenomainen määräys YSE 78.2 §: ssä. Em. määräyksen mukaan tilaajan tulee ennen urakkasopimuksen purkamista reklamoida urakoitsijaa kirjallisesti. Ratkaisun KKO 1998:75 perustelujen mukaan kirjallisesta muotovaatimuksesta voidaan tiettyjen erityisten edellytysten vallitessa tarvittaessa myös poiketa. KKO:n perustelujen mukaan yhtenä tällaisena erityisenä ja tapauskohtaisesti huomioon otettavana edellytyksenä kirjallisen vaatimuksen sivuuttamiselle voitiin po. tapauksessa pitää urakoitsijan tietoisuutta siitä, että tilaaja tulee tulevaisuudessa mahdollisesti käyttämään purkuoikeuttaan urakoitsijaan nähden. Tapauksessa todettiin, ettei yleisten sopimusehtojen ... vaadittu kirjallinen muoto [viittaus YSE1983] viivästyksestä huomauttamiselle ole sellainen muotovaatimus, jonka noudattamatta jättäminen yksinään tekisi purkamisen tehottomaksi. ”Vaikka kirjallista huomautusta ei ollut tehty, ei purkamisen ollut tehoton, kun rakennuttaja

oli toistuvasti suullisesti huomauttanut urakoitsijalle viivästyksestä ja sopimusehtojen mukaiset purkamisen edellytykset olivat muutoin olleet olemassa.”

Mikkelin Vesilaitos katsoo, että em. perustein se ei ole menettänyt asiassa purkuoikeuttaan. Purkuun johtaneet tapahtumat ovat edellä koko luvussa IX kuvatulla tavalla lähes puolen vuoden jatkumo, jossa kantajalle on annettu lukuisia mahdollisuuksia suorituksensa korjaamiseen. Suorituskyvyttömyydestä kertovien signaalien vahvistuessa koko ajan helmi-maaliskuussa 2020 oltiin tilanteessa, jossa tilaajan etu hyvin voimakkaasti oli edetä sopimusten purkuun ilman ylimääräistä (tarpeetonta) reklamaatiota tai muuta ennakkovaroitusta.

Todettakoon, että purku-uhkaisen reklamaation vaatimus koskee vain urakoitsijan sopimusrikkomusta, eli YSE78§:n perusteella tehtävää purkamista. Käsillä olevassa tapauksessa purkaminen on perustunut myös YSE79§:n suorituskyvyttömyyteen ja urakoitsija ei ole toimittanut vaadittua luotettavaa selvitystä. Tältä osin reklamaatio/ilmoitusvelvollisuutta ei edes ole.

IX.1.2 Mikkelin Vesilaitoksella ei ole ollut oikeutta purkaa Kenkäveronniemen urakkasopimusta (vaatimuskohta 2)

Myös Mikkelin Vesilaitoksen suorittama Kenkäveronniemen urakkasopimuksen purkaminen tulee vahvistaa oikeudettomaksi.

Tilaajan menettely ja purkuperusteet Kenkäveronniemen urakkasopimuksen osalta ovat kaikilta osin päällekkäisiä Metsä-Sairilan urakkasopimuksen purkamisessa noudatetun menettelyn ja siinä esitettyjen purkuperusteiden kanssa. Kenkäveronniemen urakkasopimuksen purkamiseen ei toisin sanoen liity mitään, mitä ei olisi käsitelty jo edellä jaksossa IX.1.1 Metsä-Sairilan urakkasopimuksen purkamisen yhteydessä. Maastorakentajat viittaa siten vahvistamisvaatimuksen perusteluina kyseisessä jaksossa todettuun ja esittää ainoastaan seuraavat lyhyet selvennykset.

Mikkelin Vesilaitos on purkanut myös Kenkäveronniemen urakkasopimuksen YSE 79 §:n nojalla ja esittänyt samat yksilöimättömät väitteet kuin Metsä-Sairilan urakkasopimuksen tapauksessa. Tilaajan purkuilmoitus vastaa tältä osin Metsä-Sairilan urakkasopimuksen purkuilmoitusta.

Mikkelin Vesilaitoksen menettely Kenkäveronniemen urakkasopimuksen purkamisessa vastaa edellä Metsä-Sairilan osalta kuvattua. Mikkelin Vesilaitos on esittänyt 20.11.2019 purku-uhkaisen reklamaation⁴⁴, peruuttanut sen nimenomaisesti kirjallisesti 13.12.2019⁴⁵, ja 18.3.2020 purkanut sopimuksen ilman varoitusta⁴⁶. Nämä kirjeet ovat olennaisilta osiltaan saman sisältöiset kuin edellä käsitellyt Metsä-Sairilan urakkasopimusta koskeneet kirjeet samoilla päivämäärillä.

Mikkelin vesilaitos viittaa purkuperusteiden ja purun oikeellisuuden osalta edellä keskuspuhdistamon osalta lausuttuun. Kaikki edellä esitetyt perustelut soveltuvat sinänsä myös Kenkäveronniemen tulopumppaamon urakkasopimuksen purkuun.

Mikkelin vesilaitos toteaa kuitenkin selvyden vuoksi, että tulopumppaamon osalta YSE 79 § on varsinainen purkuperuste ja viittaus YSE 78 §:ään on tältä osin virheellinen. Purkuun on siis Mikkelin vesilaitoksen mukaan ollut YSE 79 §:n mukaiset perusteet, mutta YSE 78 § ei tule kohdassa sovellettavaksi. SMR:n viittaama kohta kirjeessä 26.5.2020 ei tältä osin ole relevantti tai asiaan liittyvä.

IX.2 Arvonlisävero

SMR on esittänyt, että Metsä-Sairilan ja Kenkäveronniemen urakkasopimusten kohtien 14 mukaan Mikkelin Vesilaitos on arvonlisäverolain (30.12.1993/1501) 8 c §:ssä tarkoitettu ostaja siten, että rakentamispalvelun kauppaan sovelletaan käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta. Tämä tarkoittaa, että siltä osin kuin urakkasopimusten perusteella tehtävistä suorituksista tulee lain mukaan tilittää arvonlisävero, tilaajan tulee huolehtia tilityksistä. Jos kuitenkin katsottaisiin, että käännetty arvonlisäverovelvollisuus ei joltain osin soveltuisi Maastorakentajien kanteessa vaadittuihin, kuitenkin arvonlisäverollisiin saataviin, tilaaja tulee velvoittaa suorittamaan Maastorakentajille myös arvonlisäveron osuus.

Mikkelin Vesilaitos toteaa, että toimii asiassa arvonlisäverolain vaatimusten mukaisesti ja mikäli käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta ei sovellettaisi, tulisi urakkasopimukseen liittyvät ja kuitenkin arvonlisäverovelvolliset saatavat tällöin suorittaa SMR:lle arvonlisäverovelvollisena. Selvyden vuoksi Mikkelin vesilaitos toteaa, että vahingonkorvaukselliset saatavat ovat arvonlisäverottomia.

IX.3 Vahingonkorvausvaatimukset (vaatimuskohdat 3 ja 4)

IX.3.1 Vahingonkorvaus Metsä-Sairilan urakkasopimuksen purkamisen perusteella (vaatimuskohda 3)

IX.3.1.1 Aluksi

IX.3.1.2 Saamatta jäänyt kate eli positiivinen sopimusetu

Sopimuksen oikeudettomasti purkanut sopijapuoli on velvollinen korvaamaan kaikki purkamisen toiselle sopijapuolelle aiheuttamat vahingot, Metsä-Sairilan urakkasopimus s. 9 (Maastorakentajien todiste KT1) ja Kenkäveronniemen urakkasopimus s. 8–9 (Maastorakentajien todiste KT2). myös niin kutsutun positiivisen sopimusedun eli saamatta jääneen katteen. Saamatta jääneestä katteesta aiheutuneen vahingon määrä on [] euroa. Kyseessä on kate, jonka Maastorakentajat olisi saanut, jos se olisi saanut tehdä urakan loppuun ja sille olisi maksettu sopimuksen mukainen urakkahinta kokonaisuudessaan. Saamatta jääneen katteen laskutapa on esitetty Maastorakentajien liitteessä KL3.48 Laskelma saamatta jääneestä katteesta perustuu osaltaan Maastorakentajien laskelmaan urakan valmiusasteesta purkuhetkellä. Maastorakentajat vaatii vaatimuskohdassa 8 maksamatonta urakkahintaa vastaamaan purkuhetkeen mennessä tehtyä työtä. Siltä osin kuin työtä ei ole ehditty tehdä ennen urakkasopimuksen purkamista, Maastorakentajat vaatii vahingonkorvausta saamatta jääneestä katteesta. Tästä seuraa, että jos valmiusaste katsottaisiin Maastorakentajien näkemystä vähäisemmäksi ja saamatta jäänyt urakkahinta

siten vaatimuskohdan 8 vaatimusta pienemmäksi, vahingonkorvauksena vaadittava saamatta jäänyt kate on vastaavasti suurempi kuin vaatimuskohdassa 3 vahingonkorvauksena vaadittu [] euroa. Maastorakentajat on tällaisen tilanteen varalta esittänyt vaatimuskohdassa 9 toissijaisen vaatimuksen, jonka mukaan mahdollisesti tuomitsematta jäävää vaadittua urakkahintaa vastaava saamatta jäänyt kate tulee joka tapauksessa tuomita korvattavaksi vahingonkorvauksena.

Kohdan mukainen maksuvelvollisuus liittyy sopimuksen oikeudettomaan purkamiseen. Mikkelin Vesilaitos katsoo edellä esitetyn perusteina, että oikeus sopimuksen purkamiseen on ollut olemassa ja näin ollen positiivisen sopimusedun korvausvelvollisuutta ei ole. Mikkelin vesilaitos hyväksyy saamatta jääneen katteen käsitteellisesti oikeaksi tavaksi korvata positiivinen sopimusetu, joten asia on siltä osin riidaton. Mikkelin vesilaitos huomauttaa kuitenkin, että vahingonkärsijän velvollisuutena on pyrkiä torjumaan ja rajoittamaan vahinkoa ja että positiivisesta sopimusedusta vähennetään vakiintuneesti eduntasoitukseksi (purun johdosta) säästyneet kulut ja ne tulot, jotka SMR on ansainnut tai voinut ansaita toisaalta, kun he ovat vapautuneet tästä hankkeesta. Näin ollen, mikäli oikeus katsoisi, että purku on ollut oikeudeton toisin kuin Mikkelin vesilaitos asian näkee, vaatii Mikkelin vesilaitos kantajalta näyttöä niistä tuloista ja säästyneistä kuluista, jotka ovat muodostuneet purkamisen johdosta. Sopimusoikeudellista rikastumiskiellon periaatetta tulee noudattaa.

Katteen laskutapa on esitetty kantajan liitteessä KL 3.48. Vastaja pidättää oikeuden ottaa kantaa katteen laskutapaan siinä vaiheessa, kun kantaja esittää tarkempaa näyttöä tuloista ja säästyneistä kuluista, jotka ovat muodostuneet purkamisen johdosta.

Toissijaiseen vaatimukseen katteen tuomitsemisesta vahingonkorvauksena vastaja kiistää tässä vaiheessa, koska töiden valmiusastetta ja lisä- ja muutostöitä koskeva esitys on siinä määrin perustelematon, että tämän vaatimuksen yksityiskohtainen arviointi ei ole mahdollista.

IX.3.1.3 Selvittelytyön ja urakan lopettamisen ulkoiset kustannukset

Maastorakentajat on sopimuksen purkamisen seurauksena joutunut maksamaan aliurakoitsijoilleen, alihankkijoilleen ja muille sopimuskumppaneilleen toimenpiteistä tai palveluista, jotka eivät olisi olleet tarpeen ilman sopimuksen purkamista, tai joista Maastorakentajat olisi saanut vastikkeen urakkahinnassa ilman sopimuksen purkamista. Tällaiset kustannukset ovat sopimuksen purkamisen aiheuttamaa vahinkoa, jonka Mikkelin Vesilaitos on velvollinen korvaamaan. Tällaista vahinkoa on aiheutunut ainakin:

- *sopimuksen purkupäivänä 18.3.2020 tehdystä työstä;*
- *urakkasuoritusta varten vuokrattujen kiinteistöjen ja asuntojen vuokrasta;*
- *oikeudellisesta asiantuntija-avusta;*
- *tilaajan suorittaman työmaan haltuunoton aiheuttamista toimenpiteistä*
- *(esimerkiksi tilaajan haltuunoton piiristä luovuttaman*
- *kaluston noutaminen);*

- *sähkölaskuista ja siivouspalveluista; kalustovuokrasta ja materiaalikustannuksista;*
- *urakan lopettamistyöstä ja purkamisen aiheuttamasta selvittelytyöstä;*
- *ohjelmistolisensseistä;*
- *viestintäavusta purkamiseen liittyen;*
- *rahoituksen ja maksuaikojen järjestelystä, tilinpäätökseen liittyvistä*
- *toimenpiteistä ja kassanhallinnasta;*
- *yhteydenpidosta vakuudenantajiin, yhteistyökumppaneihin ja*
- *alihankkijoihin; ja*
- *työmaan katselmuksissa tarvittua asiantuntija-avusta.*

Tällaisten vahinkojen kokonaismäärä on kannekirjelmän mukaan tässä vaiheessa 104.906,85 euroa.

Mikkelin vesilaitos toteaa vastauksenaan, että siinä tapauksessa, että urakkasopimuksen purku katsottaisiin perusteettomaksi, voi jossain määrin kohtuullinen korvaus selvittelytyön ja urakan lopettamisen kustannuksista olla perusteltu. Mikäli urakkasopimuksen purku katsotaan oikeutetuksi, ei velvollisuutta näiden kustannusten korvausta ole.

Mikkelin vesilaitos paljoksuu esitettyä vahinkojen kokonaismäärää, joka osittain on kantajan toimesta tietoisesti jätetty myös perustelematta ja tarkemmin erittelemättä. Tarkennuksia on luvattu esittää siinä tapauksessa, että vastaaja kiistää vaatimukset. Jo lähtökohtaisesti perustelemattomat ja erittelemättömät vaatimukset ovat vastoin kantajan näyttövelvollisuutta. Erittelyistä on pääteltävissä, että kuluista suuri osa liittyy työsuhdeasuntojen vuokriin ja kuluihin, sopimuksen purkupäivän 18.3. työ- ja palvelusuoritteisiin sekä osittain joihinkin ulkopuolisiin palveluihin ja hankintoihin, joiden ajoitus ja tarkoitus jää erittelyn kannalta epäselväksi.

Listoissa on myös koneiden ja laitteiden noutokuluja, jotka kantaja olisi joutunut maksamaan joka tapauksessa siinä vaiheessa, kun koneet kuljetetaan pois työmaalta. Näiden esittäminen ylimääräisenä kuluna ei ole vastaajan näkemyksen mukaan perusteltua.

Vastaaja korostaa myös, että kaikki urakkaan liittyvät sopimukset on ollut tarkoitus siirtää Mikkelin vesilaitokselle haltuunoton jälkeen. Hyväksyttävä kulujen peruste voi liittyä ainoastaan haltuunottovaiheen aikaan. Erittelyn mukaan vaikuttaa esim., että asuntovuokria on maksettu vielä toukokuulta. Mikkelin vesilaitoksen käsitys on, että ko. tilojen vuokrat olisivat kohdistuneet sellaisten työntekijöiden käytössä olleisiin asuntoihin, jotka SMR olisi siirtänyt muille työmaille haltuunoton jälkeen. Kulu ei näin ollen kuulu vastaajan maksettavaksi.

Täysin erittelemätön ja perustelematon on hallituksen puheenjohtaja Raudasojan Boostra Oy:n kautta veloittama 12.000 euron maksu. Mikkelin vesilaitos katsoo, että sillä ei ole velvollisuutta maksaa yhtiön johdon palkkoja tai palkkioita haltuunoton ajalta tai sen jälkeenkään, etenkin kun on kyseessä suurehko rakennusliike, jonka toiminta ei ole rajoittunut pelkästään kyseiseen työmaahan. Talousjohtaja Kovaniemen ylimääräinen työ sopimuksen purun ja haltuunoton

johdosta on jossain määrin perusteltua, mutta Mikkelin vesilaitos paljoksuu määrää.

Asian käsittely kokonaisuudessaan edellyttää tarkempia erittelyitä kantajan listaamista maksusuoritteista.

IX.3.1.4 Tarpeettomaksi käyneet hankinnat

Maastorakentajat on tehnyt urakkaa varten hankintoja, joita se ei ole ehtinyt liittää urakkasuoritukseen ennen sopimuksen purkamista, ja jotka eivät myöskään ole purkuhetkellä olleet työmaa-alueella ja siten tilaajan suorittaman haltuunoton piirissä. Maastorakentajat ei siten ole saamassa näistä hankinnoista korvausta jäljempänä esitettävien urakkahintaa ja haltuunottokorvausta koskevien vaatimusten muodossa.

Mikkelin vesilaitos kiistää kantajan vaatimuksen perusteeltaan ja määrältään. Vaatimus liittyy esiselkeyttimien kokoajakanavien sulkuluukkuihin ja nostinlaitteisiin. Kuten kantajan liitteessä LT5 on todettu, on kyseisiä laitteita tarjottu haltuunoton jälkeen Mikkelin vesilaitoksen lunastettavaksi. Tilaaja on ollut halukas lunastamaan kaiken käyttökelpoisen materiaalin, ja näin on toimittukin. Tilaaja kuitenkin katsoo, että sillä ei voi olla lunastusvelvollisuutta sellaisen materiaalin osalta, jota työmaalla ei voi hyödyntää. Tilaajalla ei voi myöskään olla lähtökohtaisesti vahingonkorvausvelvollisuutta materiaalin osalta, joka on SMR:n hankkimaa mutta jota ei voida työmaalla hyödyntää. Em. luukut, joita ei ole haluttu lunastaa ovat suunnitelmien mukaiset, mutta ne on tarkoitettu asennettavaksi valujen yhteydessä. SMR on jo urakka-aikanaan tehnyt ko. kohteisiin valut, joiden yhteydessä luukut olisi pitänyt kiinnittää, ja niiden jälkiasentaminen ei ole mahdollista siten, että luukkujen takuu säilyisi ja vesitiiveys voidaan taata. Tästä tiedon saatuaan SMR on tarjonnut luukkuja uudestaan Mikkelin vesilaitokselle puoleen hintaan, mutta vastaajan käsityksen mukaan niitä ei voi edes muokattuina käyttää tarkoitukseensa eikä esim. niiden toimilaitteilla ole arvoa tilaajalle muuten urakan loppuunsaattamisessa tai myöhemminkään varaosina. Luukkujen lunastusta koskeva kirjeenvaihto on liitteenä (todiste KT48).

Nostinten osalta Mikkelin vesilaitos toteaa, että SMR on tarjonnut niitä tilaajalle vasta haltuunoton jälkeen, ja noin 6 viikkoa sen jälkeen kuin urakkasopimuksen purku on toteutettu. Tässä vaiheessa työmaa on ollut jo käynnissä Mikkelin vesilaitoksen omana työnä ja tarvittavat nostimet oli ehditty hankkia tai vuokrata muualta, joten kantajan esittämille laitteille ei enää ollut tarvetta.

IX.3.1.5 Palkkakustannukset

Sopimuksen purkaminen on aiheuttanut Maastorakentajille ylimääräisiä palkkakustannuksia ja siten vahinkoa. Palkkakustannuksia on aiheutunut ensinnäkin purkamisen aiheuttamasta selvittelytyöstä sekä työstä, joka on ollut tarpeen sopimuksen purkamisen jälkeen. Tyhjäkäynti on laskettu 30.4.2020 saakka. Tämän ajankohdan jälkeiseltä ajalta Maastorakentajat ei siis vaadi tilaajalta

korvausta siitä, jos Metsä-Sairilan urakasta yllättäen pois jääneelle henkilöstölle ei ole ollut osoittaa uutta työtä. Edellä kuvatut palkkakustannukset on eritelty kannekirjelmässä

seuraavasti jaoteltuna:

- *työntekijöiden palkkakustannukset Metsä-Sairilan selvittelytyöstä ja urakan lopettamisesta 8.808,75 euroa (Maastorakentajien liite KL6);*
- *Metsä-Sairilan työntekijöiden palkkakustannukset tyhjäkäynnin ajalta 40.137,34 euroa (Maastorakentajien liite KL7);*
- *työnjohdon palkkakustannukset Metsä-Sairilan selvittelytyöstä ja urakan lopettamisesta 64.751,54 euroa (Maastorakentajien liite KL8); ja*
- *johdon, hallinnon ja taloushallinnon palkkakustannukset Metsä-Sairilan selvittelytyöstä ja urakan lopettamisesta 58.607,99 euroa (Maastorakentajien liite KL9).*

Mikkelin vesilaitos toteaa, että kantajan vaatimukset ovat osin yksilöimättömiä, mutta peruste sopimuksen purkamisen aiheuttamasta selvittelytyöstä on lähtökohtaisesti hyväksyttävissä. Se ei kuitenkaan voi kattaa työtä, joka liittyy ennen kaikkea oikeudenkäynnin valmisteluun ja kantajan viittaamalla tavalla esimerkiksi kannekirjelmäluonnoksen viimeistelyyn.

Vastaaja olettaa, että liitteessä KL6 yksilöidyt palkkakulut 8.808,75 liittyvät urakan lopettamiseen ja ovat vastaajan käsityksen mukaan hyväksyttävissä. Määrää ja perusteita ei voi esitetyn erittelyn perusteella pitää täysin riittömänä, mutta asian käsittelyn edistämiseksi määrä voidaan hyväksyä sellaisenaan.

Liitteen KL7 mukaiset palkkakustannukset tyhjäkäynnin ajalta ovat vailla selkeitä perusteluita ja ajallisia erittelyitä. Vastaaja ymmärtää vaatimuksen siten, että kyseessä on tyhjäkäyntiaika, jonka aikana SMR ei ole voinut osoittaa ko. henkilöille muuta työtä. Liitteestä lienee pääteltävissä, että tyhjäkäyntikorvausta olisi maksettu viikoista 7, 8, 9 ja osin 10. Mikäli kyseessä on korvaus tyhjäkäynnistä, ei työntekijän viikkotuntimäärä voi olla 80 tuntia eikä esim. kilometrikorvauksia tai päivärahoja voida maksaa tältä ajalta. Vastaaja kiistää vaatimuksen, ellei kantaja esitä tarkempaa näyttöä palkkakustannusten kohdistumisesta.

Mikkelin vesilaitos haluaa myös tässä yhteydessä korostaa, että liitteen KL7 mukaisen erittelyn mukaisesti näyttää, että SMR:n työntekijät on saatu siirrettyä toisille työmaille haltuunoton aikana ja/tai Mikkelin vesilaitos on jatkanut sopimuksia listattujen työntekijöiden kanssa. Siltä osin kuin työntekijät ovat olleet siirrettävissä toisiin hankkeisiin voidaan perustellusti sanoa, että kantajalla on ollut mahdollisuus ansaita menettämänsä tulo muualla, ja tällä on olennainen merkitys positiivisen sopimusedun määrittelyn kannalta.

Liitteen KL 8 mukaiset kustannukset voidaan hyväksyä asian käsittelyn nopeuttamiseksi x y ja z osalta ja 30.4.2020 asti. Häkkisen ja Pietilän osalta vaatimus on esitetty myös liitteessä KL9, minkä takia vaatimus tältä osin kiistetään. Näin ollen muilta osin vastaaja kiistää vaatimuksen, ellei kantaja esitä aiheesta tarkempaa näyttöä.

Liitteen KL9 henkilöistä Häkkisen ja Pietilän erittelemätön palkkavaatimus sisältyi jo liitteeseen KL8. Vastaaja ei myöskään ole tietoinen, miltä osin esim. Kuusikon ja Rajalan matkakulut selvittelyyn liittyen ovat syntyneet. Muihinkaan kuluihin on haastavaa ottaa kantaa tietämättä, puhutaanko aikaerittelyissä esimerkiksi päivistä vai tunteista. Vastaaja kiistää vaatimuksen, ellei kantaja esitä tarkempaa näyttöä palkkakustannusten kohdistumisesta.

Mikkelin vesilaitos toteaa palkkakustannuksista yleisesti, että sen näkemyksen mukaan palkkaerittelyt voidaan määrätä salassapidettäväksi kantajan näin vaatiessa.

IX.3.1.6 Oikeudellisen avun kustannukset

Mikkelin vesilaitos hyväksyy oikeudellisen avun kustannukset perusteeltaan siinä tapauksessa, että sopimuksen purku olisi tapahtunut oikeudettomasti, mutta paljoksuu oikeudellisen avun kustannuksia määrältään. Suuren rakennustyömaan ja siihen liittyvien sopimuksellisten asioiden selvittäminen vaatii työtä, mutta erittelyjen mukaan jopa viiden henkilön lähes täysiaikainen osallistuminen asian tutkimiseen ja kirjelmän laatimiseen vaikuttaa ylimitoitetulta, ja YSE-rakentamisessa sopimuksen ja tapahtumien tulkintaan liittyvät näkökohdat ovat kuitenkin rajallisia. Kantaja valitsevat asiantuntijat käyttävät varsin korkeita tuntihintoja. Mikkelin vesilaitos esittää, että kohtuullinen tuntihinta oikeudellisesta avusta olisi 160 eur/h + alv, mikä on varsin tyypillinen tuntihinta kaupunkiorganisaatioiden käyttäessä ulkoista oikeudellista apua. Mikkelin vesilaitos paljoksuu myös käytettyä tuntimäärää, mutta mikäli käytetyt tunnit hyväksyttäisiin maksettavaksi alemmalla tuntihinnalla, ei jokaisen tuntikirjauksen oikeellisuutta tarvitse lähteä tarkastelemaan edelleen.

Mikkelin vesilaitos toteaa myös, että kustannusjako keskuspuhdistamon ja Kenkäveronniemen tulopumppaamon osalta lienee jossain määrin keinotekoinen, mutta ei koe tarvetta sen riitauttamiseen.

IX.3.1.7 Viivästyskorko

Mikkelin vesilaitos hyväksyy viivästyskorkovaatimuksen perusteeltaan ja kertyvältä määrältään siinä tapauksessa, että perusteet positiivisen sopimusedun korvaamiselle olisivat olemassa.

IX.3.2 Vahingonkorvaus Kenkäveronniemen urakkasopimuksen purkamisen perusteella (vaatimuskohta 4)

IX.3.2.2 Saamatta jäänyt kate eli positiivinen sopimusetu

Vastaaja uudistaa tältä osin edellä keskuspuhdistamon osalta saamatta jääneestä katteesta lausutut perustelut.

IX.3.2.3 Selvittelytyön ja urakan lopettamisen ulkoiset kustannukset

Vastaaja uudistaa edellä keskuspuhdistamon selvittelytyön ja urakan lopettamisen ulkoisista kustannuksista lausumansa. Asian käsittelyn nopeuttamiseksi Mikkelin vesilaitos katsoo, että voi hyväksyä esitetyt kustannukset lukuun ottamatta Raudasojan palkkiota 12075 euroa, jonka jälkeen hyväksyttäviä kustannuksia olisi yhteensä 5118,10 euroa. Vastaaja kuitenkin korostaa, että selvittelykustannukset tulevat maksettaviksi ainoastaan siinä tapauksessa, että sopimuksen purku olisi ollut perusteeton.

IX.3.2.4 Palkkakustannukset

Mikkelin vesilaitos viittaa palkkakustannusten osalta edellä keskuspuhdistamon osalta sanottuun. Kuitenkin liitteen KL13 mukaiset kustannukset voidaan hyväksyä. Myös liitteen KL14 mukaiset kustannukset voidaan hyväksyä sillä edellytyksellä, että ne eivät ole päällekkäisiä keskuspuhdistamon osalta maksettavien palkkojen kanssa. Vastaaja edellyttää, että kantaja esittää tältä osin tarkemman erittelyn. Liitteessä KL15 esitetyn vaatimukset vastaaja kiistää kunnes kantaja esittää tarkempaa näyttöä kustannusten perusteista ja ajoituksesta.

Mikkelin vesilaitos toteaa palkkakustannuksista yleisesti, että sen näkemyksen mukaan palkkaerittelyt voidaan määrätä salassa pidettäväksi kantajan näin vaatiessa.

IX.3.2.5 Oikeudellisen avun kustannukset

Mikkelin vesilaitos viittaa oikeudellisen avun kustannusten osalta edellä keskuspuhdistamon osalta sanottuun.

Mikkelin vesilaitos toteaa myös, että kustannusjako keskuspuhdistamon ja Kenkäveronniemen tulopumppaamon osalta lienee jossain määrin keinotekoinen, mutta ei koe tarvetta sen riitauttamiseen.

IX.3.2.6 Viivästyskorke

Mikkelin vesilaitos hyväksyy viivästyskorkovaatimuksen perusteeltaan ja kertyvältä määrältään siinä tapauksessa, että perusteet positiivisen sopimusedun korvaamiselle olisivat olemassa.

IX.3.3 Tulevaisuudessa ilmenevät vahingot

Mikkelin vesilaitos ottaa kantaa tulevaisuudessa ilmeneviin vahinkoihin siinä vaiheessa, kun kantaja esittää näyttöä tällaisista vahingoista.

IX.4 YSE 82 §:n mukaista haltuunottokorvausta koskevat vaatimukset (vaatimuskohdat 5–7)

IX.4.1 Haltuunottokorvaus Metsä-Sairilan urakkasopimuksen perusteella (vaatimuskohdat 5 ja 6)

YSE 82 §:n mukaan, jos tilaaja purkaa urakkasopimuksen YSE 78–81 §:ien tarkoittamassa tapauksessa, tilaajalla on oikeus välittömästi ottaa rakennustyömaa haltuunsa kaikkine siellä olevine rakennuksineen ja rakennustavaroineen sekä käyttää niitä töiden jatkamiseen. Tilaaja on ottanut Metsä-Sairilan työmaan haltuunsa tällä tavoin. YSE 82 §:n mukaan tilaaja on tällaisessa tilanteessa velvollinen suorittamaan urakoitsijalle tämän omaisuuden käyttämisestä käyvän korvauksen joko käytetyn rakennustavaran hintana tai vuokrana siltä osin kuin tämä ei ole sisällynyt urakkahintaan tai tullut muulla tavoin huomioon otetuksi. Tästä YSE 82 §:n mukaisesta urakoitsijalle maksettavasta korvauksesta käytetään tästedes nimitystä ”haltuunottokorvaus”. Maastorakentajien vaatimuskohdan 5 vaatimus haltuunottokorvauksesta kattaa korvauksen haltuun otetuista rakennustavaroista 31.5.2020 saakka. Korvauksen kokonaismäärä 31.5.2020 mennessä on 357.601,47 euroa. Haltuunottokorvausta on laskettu seuraavasti:

- *tilaajan haltuunoton piiristä jo vapauttamille rakennusvälineille päivä- tai kuukausivuokra siihen saakka, että tilaaja on ilmoittanut rakennusvälineiden olevan noudettavissa työmaalta;*
- *haltuunoton piirissä yhä oleville rakennusvälineille päivä- tai kuukausivuokra 31.5.2020 saakka; ja*
- *tilaajalle pysyvästi jäävistä rakennustuotteista ja käyttötarvikkeista (esimerkiksi rakennuskohteeseen liitettävät materiaalit) kertakorvaus.*

Päivä- ja kuukausivuokrat, kertakorvaukset sekä näiden perusteella laskettu 31.5.2020 mennessä kertynyt haltuunottokorvaus on eritelty Maastorakentajien liitteessä KL17. Maastorakentajat päivittää haltuunottokorvausta koskevan suoritusvaatimuksen määrää oikeudenkäynnin aikana, kun haltuunottokorvausta kertyy lisää. Korvausta tulee suorittaa kunkin rakennustarvikkeen haltuunoton päättymiseen asti.

Mikkelin vesilaitos toteaa aluksi, että se ei kiistä haltuunottokorvausta perusteeltaan eikä näin ollen ole myöskään relevanttia keskustella siitä, liittyykö haltuunottokorvauksen käsite sopimuksen oikeutettuun tai oikeudettomaan purkamiseen. Riidatonta on myös se, että korvausvelvollisuus jatkuu kunkin omaisuuserän osalta haltuunoton päättymiseen saakka. Vastaaja on myös tietoinen, että joidenkin omaisuuserien osalta haltuunotto ja siksi myös vuokranmaksuvelvollisuus jatkuu edelleen kannekirjelmässä määritellyn 31.5.2020 jälkeen.

Mikkelin vesilaitos kuitenkin kiistää haltuunottokorvauksen määrältään. Listaasi sisältäviä joitain virheellisiä, eriä kuten nostinlaitteet, joista kantaja on esittänyt

vaatimuksen jo erikseen kohdassa IX.3.1.4 ja jonka Mikkelin vesilaitos on kertaalleen kiistänyt.

Kantajan esittämä listaus, jota on haltuunoton aikana jo moneen kertaan työstetty SMR:n edustajien kanssa, vastaa melko oikeellisesti vastaajankin käsitystä haltuunoton piiriin kuuluneista ja/tai kuuluvista rakennustarvikkeista ja -osista sekä käyttötarvikkeista ja rakennusvälineistä. Erien terminologisista eroista ei ole syytä keskustella enempää. Vastaajan kannalta olennaista kuitenkin on, että korvauksen kokonaismäärä kasvaa huomattavan suureksi silloin kun jokaiselle yksittäiselle esineellä määritellään kappalevuokrahinta. Vastaajan käsityksen mukaan hinnat eivät vastaa rakennuskonevuokraamoiden käypää vuokratasoa, vaan ovat jonkin verran kalliimpia. Suurempien rakennusvälineiden kuten esimerkiksi työmaakoppien osalta käypä vuokrataso on helpommin todennettavissa. Haltuunottokorvauksen määrä on ylimitoitettu. Haltuunottokorvauksen tarkoitus ei ole saattaa urakoitsijaa taloudellisesti parempaan asemaan kuin mikä laitteista ja tarvikkeista saatava hyöty olisi ollut siinä tapauksessa, että urakoitsija olisi itse jatkanut urakan suorittamista loppuun.

Viivästyskorkovaatimuksen osalta Mikkelin vesilaitoksella ei ole huomautettavaa.

Mikkelin vesilaitos toteaa, että kantajan tulisi esittää selkeä erittely ja ehdotus siitä, miten haltuunottokorvaus voidaan järkevällä tavalla määritellä. Vastaaja ei näe järkevänä, että käräjäoikeus joutuu käsittelemään haltuunottokorvauksen rahallisia vaatimuksia yksittäisten jakkaroiden, muottien ja pumppujen tarkkuudella.

IX.4.2 Haltuunottokorvaus Kenkäveronniemen urakkasopimuksen perusteella (vaatimuskohta 7)

Kenkäveronniemen haltuun otettujen rakennustavaroiden kertakorvaukset, päivä- ja kuukausivuokrat sekä näiden perusteella laskettu haltuunottokorvaus on eritelty Maastorakentajien liitteessä KL18.59 Niiden kokonaismäärä on 61.233,86 euroa. SMR:n perustelut haltuunottokorvauksen maksamiselle ovat yhdenmukaiset kohdan IX.4.1 kanssa.

Edellä kohdassa IX.4.1 esitetyt perustelut soveltuvat myös Kenkäveronniemen haltuunottokorvaukseen ja Mikkelin vesilaitos uudistaa kaiken edellä esittämänsä. Kenkäveronniemen urakkasopimuksen osalta Mikkelin vesilaitos esittää haltuunottokorvauksen riidattomaksi määräksi KL018 listattujen omaisuuserien osalta yhteensä 30 8484,41 euroa siten, että

- rakennusmateriaali työmaalla voidaan hyväksyä sellaisenaan, ainoana poikkeuksena injektointimassa HIT-HY 200 A, joita taulukon mukaisen 14 kpl asemesta on vastaanotettu 10 kpl (à 27,32 euroa). Rakennusmateriaalien riidaton haltuunottokorvaus on näin ollen 15 884,16 €
- työkalujen ja laitteiden osalta tilaaja esittää, että konteista, uppopumpusta, rakennuslämmittimestä ja rakennusimurista sekä työmaakeskuksista maksetaan korvausta yhteensä 13 964,25 € ja muista pientyökaluista 1000 €/kk. Kontit, pumput, lämmittimet ja työmaakeskukset ovat arvoltaan

suurimpia ja merkittävimpiä. Näiden vuokrahintoja on tarkistettu ja työmaakeskusten ja varastokontin osalta hintatasoa ehdotetaan muutettavan normaalin konevuokraamojen vuokratason mukaisesti. Muut ovat pientarvikkeita, joiden arvo päivähinnoiteltuna nousee niiden käyttöarvoa ja osittain jopa jälleenhankinta-arvoa korkeammaksi. Esimerkkinä mm. lapio, valjaiden jojo ja kulmahiomakoneet. Mikkelin vesilaitos korostaa, että enimmäkseen tällaisia pientarvikkeita ei ole edes käytetty haltuunoton aikana. Näin ollen pientarvikkeiden arvo ei ole haltuunoton aikana laskenut, eikä toisaalta voida myöskään olettaa, että haltuunottokorvauksen tarkoitus olisi saattaa myöskään urakoitsijaa taloudellisesti parempaan asemaan kuin mikä laitteista ja tarvikkeista saatava hyöty olisi ollut siinä tapauksessa, että urakoitsija olisi itse jatkanut urakan suorittamista loppuun.

Viivästyskorkovaatimuksen osalta Mikkelin vesilaitoksella ei ole huomautettavaa. Mikkelin vesilaitos myös vahvistaa kantajan näkemyksen siitä, että Kenkäveronniemen työmaan osalta kaikki haltuunotettu omaisuus on palautunut kantajalle 30.4.2020 eikä työmaalla ole enää kantajan omaisuutta.

IX.5 Urakkahintaa koskevat suoritusvaatimukset (vaatimuskohdat 8–11)

IX.5.1 Metsä-Sairilan urakkasopimuksen maksamaton urakkahinta (vaatimuskohdat 8 ja 9)

Mikkelin Vesilaitos tulee velvoittaa suorittamaan Maastorakentajille urakan purkuhetken valmiusastetta vastaava maksamaton urakkahinta, joka Maastorakentajien laskelmien mukaan on 5.243.494,86 euroa.

Vaatimuksessa on kyse siitä, että Maastorakentajat on oikeutettu saamaan urakkasopimuksen mukaisen korvauksen siitä urakkasopimuksen mukaisesta työstä, jonka se ehti tehdä urakkasopimuksen purkamiseen mennessä ja jonka tilaaja siten on saanut hyväkseen. Vaatimuksen määrä saadaan määrittämällä urakan kokonaisvalmiusaste purkuhetkellä ja tätä kautta se, mikä osuus urakkasopimuksen urakkahinnasta 32.879.000 euroa vastaa tehtyä työtä. Kun tästä vähennetään tilaajan Maastorakentajille jo maksama urakkahinta, saadaan maksamatonta urakkahintaa koskevan vaatimuksen määrä.

Metsä-Sairilan urakan valmiusastetta ja sitä vastaavaa urakkahintaa koskevat laskelmat on laskettu kantajan mukaan pääpiirteissään seuraavalla tavalla:

- *Maastorakentajat on urakkalaskentavaiheessa jakanut urakan sisällön suureen määrään yksittäisiä pieniä osasuoritteita, joista jokaiselle se on laskenut hinnan. Näistä on yhteislaskettuna tullut kiinteä urakkahinta 32.870.000 euroa, jonka Maastorakentajat on esittänyt voittaneessa urakkatarjouksessaan.*
- *Sopimuksen purkamisen jälkeen Maastorakentajat on käyttänyt urakkalaskenta-aineistoa määrittääkseen sen, mikä on kunkin pienen yksittäisen osasuoritteen osuus kiinteästä urakkahinnasta 32.870.000 euroa.*
- *Maastorakentajien työnjohtajat ovat määrittäneet, mikä kunkin osasuoritteen prosentuaalinen valmiusaste purkuhetkellä oli.*

- *Osasuoritteen hinta on kerrottu valmiusasteella, jolloin on saatu osasuoritteen valmiusastetta vastaava hinta.61 Kun kaikkien osasuoritteiden valmiusastetta vastaava urakkahinta on laskettu yhteen, loppusumma eli koko urakan valmiusastetta vastaava urakkahinta on 18.819.869,86 euroa.*

Tilaja on tähän mennessä maksanut urakkahintaa 13.576.375 euroa, joten tehtyä työtä vastaava maksamaton urakkahinta on 5.243.494,86 euroa.

SMR on eritelty vaatimuksessaan myös vaatimuksen laskukohtaisesti sekä todennut, että summat eivät vastaa tiettyjä laskuja. SMR on korostanut myös lisä- ja muutostöistä annettua Afry Oy:n asiantuntijalausuntoa.

Mikkelin vesilaitos toteaa, että on perusteeltaan selvää, että maksamaton urakkahinta urakoitsijan tekemästä työstä tulee suorittaa urakoitsijalle sopimuksen purkamisen jälkeen. Mutta kuten kantaja itsekin toteaa, tarkkoja perusteita SMR:n esittämään summaan pääsemiselle ei ole ja siksi vaatimusta ei voida hyväksyä määrältään ennen kuin SMR esittää eritellysti, mihin vaatimukset, erityisesti 1.792.185 euroa 15.4.2020 lukien sekä 3.087.324,86 euroa 4.6.2020 lukien perustuvat. Ko. suoritteista ei ole missään vaiheessa aiemmin esitetty laskuja tilaajalle eikä tilaaja voi näin ollen tietää, mihin esitetyt summat perustuvat.

Allaolevassa taulukossa on esitetty maksuerät, jotka on esitetty Mikkelin vesilaitokselle hyväksyttäväksi sekä Mikkelin vesilaitoksen kanta suorituksen hyväksyttävyyteen. Lihavoidut maksuerät 444,446, 948, 984, 997 ja 998 ovat SMR:n suorittamaa työtä ja riidattomia. Näiden maksuerien perusteella 175.765,00 euroa voidaan riidattomasti suorittaa SMR:lle.

Maksuerä	Selite	Summa	Saaja
30	Kun E1, G1 allasalueen laatat ja palkit on 90% valettu	19 250,00 €	WMRT
325	Kun luolaston liittolaattojen betonoinnista on 19/20 tehty	15 425,00 €	WMRT
444	Kun luolaston asennuslattiat on 90% asennettu	16 930,00 €	SMR
446	Kun luolaston mattolattiat on 2/3 tehty	15 395,00 €	SMR
599	kun luolaston poistoilmakanavista 60 % on asennettu	61 500,00 €	JP Yhtiöt
742	kun prosessipääkeskus B1-PK-P3 työmaalla	110 000,00 €	SKVH
783	kun pääkeskus B2-PK-K3 työmaalla	110 000,00 €	SKVH
807	kun muuntaja B1-T3.1 asennettu	90 000,00 €	SKVH
811	kun muuntaja B1-T3.2 asennettu	70 000,00 €	SKVH
948	esikäsittelyn luukkujen asennus aloitettu	44 825,00 €	SMR
994	ilmastuksen venttiiliasennus alkanut	44 825,00 €	SMR
997	ilmastuksen lähtökanavaluukun asennus aloitettu	35 860,00 €	SMR
998	ilmastuksen lähtökanavaluukuista 2/6 asennettu	17 930,00 €	SMR
		651 940,00 €	

Loput 476 175 euroa taulukossa esitetyistä maksuposteista on suorituksia, jotka ennen haltuunottoa on tehnyt SMR:n aliurakoitsija (Savo-Karjalan Vesihuolto Oy, taulukossa lyhenne SKVH, JP-Yhtiöt Oy tai WMRT Rakennus Oy/Treivan Oy;

taulukossa lyhenne WMRT) ja joilta osin tilaajan ko. urakoitsijoilta saaman tiedon mukaan SMR ei ollut maksanut ko. suorituksia vielä aliurakoitsijoille. Osa aliurakoitsijoista ei ollut Mikkelin vesilaitokselle antamansa tiedon mukaan saanut SMR:ltä suoritusta myöskään kaikista haltuunottoa edeltäneistä saatavistaan. Haltuunottovaiheen ja töiden uudelleen käynnistämisen helpottamiseksi Mikkelin vesilaitos harkitsi ja esitti ko. maksujen suorittamista suoraan aliurakoitsijoille, mikä helpottaisi työmaan jatkamista ja varmistaisi työmaan kannalta keskeisten aliurakoitsijoiden sitoutumisen ja asianmukaisen kohtelun. SMR on aiemmin viestissään 3.4.2020 todennut, että ”Todettakoon, että Maastorakentajat ei voi ottaa tarkempaa kantaa urakoiden valmiusasteisiin, ennen kuin asiat on käsitelty loppuun aliurakoitsijoiden ja muiden toimittajien kanssa.” Lisäksi tilaaja on saanut tietoonsa, että SMR on jo tehnyt aliurakoitsijoiden kanssa loppuselvityksiä, joissa on todettu että ”molemmat osapuolet ovat siinä käsityksessä, että Mikkelin Vesilaitos on sitoutunut suorittamaan hyvitetyn osoitetut laskut suoraan aliurakoitsijalle.” (todiste KT49).

Esitetty menettely ei kuitenkaan sopinut keskustelujen edetessä enää SMR:lle, joka kirjeessään 20.5.2020 (todiste KT47) kiisti tällaisen menettelyn. Näin ollen Mikkelin vesilaitos on pidättynyt suorittamasta ko. maksuja erikseen aliurakoitsijoille. Saatavat ovat perusteeltaan ja määrältään riidattomia, mutta Mikkelin vesilaitoksella on ollut mielestään perusteltu huoli siitä, aikooko SMR suorittaa aliurakoitsijoiden saatavat edelleen näille.

Edellä kuvattu menettely koskee myös lisä- ja muutostöitä, joista SMR on esittänyt vaateensa päivämäärällä 5.5. Tilaja ei näin ollen ole siirtänyt urakkaan esim. jo toteutuneita tai keskeneräisiä lvi-töiden lisä- ja muutostöitä. Mikkelin vesilaitos pyytää huomioimaan nämä tosiseikat myös lisä- ja muutostöiden määrän arvioinnissa.

Suurin osa SMR:n rahallisesta vaatimuksesta on eniten epäselvä. SMR:n esityksen mukaan urakkahinnasta 1.792.185 euroa oli sopimuksen purkupäivänä tilaajan kuitattavissa laskutuskelpoiseksi ja loppuosaa 3.087.324,86 euroa, on vaadittu maksettavaksi Maastorakentajien vaatimuskirjeessä 5.5.2020. Valitettavasti SMR ei ole kyennyt tähän asti, ei myöskään kannekirjelmässään perustelemaan, mistä em. summat muodostuvat. Kyseessä on ilmeisesti yksittäisten osasuoritteiden perusteella laskettu osuus kiinteästä urakkahinnasta kannekirjelmässä kuvatulla tavalla. Ilman tarkkoja erittelyitä vastaajan on mahdotonta ottaa kantaa vaatimuksen oikeellisuuteen. Vastaaja pyytää tarkkoja erittelyitä aiheesta ja varaa myös omalta osaltaan oikeuden esittää lisää todistelua aiheesta kantajan toimittaman vastauksen nähtyään.

Mikkelin vesilaitos korostaa, että on poikkeuksellista, että kantajan ja vastaajan käsitys urakan valmiusasteesta ja laskentatavasta eroaa näin merkittävästi toisistaan. Valmiusasteiden osalta tilaaja toteaa yleisesti, että maksuerätaulukko on ollut etupainotteinen, eli tilaajan käsityksen mukaan maksettu urakkahinta sekä laskutetut, toistaiseksi vielä SMR:lle maksamattomat saatavat vastaavat melko tarkasti töiden tämänhetkistä valmiusastetta. Toisin sanoen (lähes) riidattomiksi todetut 651 940,00 euroa vastaisivat hyvin tarkkaan sitä osuutta tehdystä mutta toistaiseksi SMR:lle maksamattomasta työstä. Urakoitsijan ja tilaajan välinen lähes 5 miljoonan euron näkemusero on huomattava ja huolestuttava. Se kertoo osaltaan

myös kyvystä työmaan hallintaan ja projektinjohtoon, mikäli urakan aikana aidosti tehdään näin merkittävä määrä työtä, joka ei ole tullut laskutuskelpoiseksi urakkasopimuksen purkuhetken mennessä.

Kantaja on esittänyt kirjallisena todisteena AFRY Oy:n asiantuntijalausunnon töiden valmiusasteesta. Lausunnon mukaan "tarkastelussa on kiinnitetty huomiota urakoitsijan laskentatavan oikeellisuuteen, valmiusastetta ei ole voitu tarkastaa vaan lausunnossa on luotettu urakoitsijan suoritteille ilmoittamiin valmiusasteprosentteihin." Vastaaja kiinnittää oikeuden huomion siihen, että lausunnossa ilmoitetulla tavalla todisteeksi tarkoitettu lausunto ei ota kantaa kantajan valmiusastenäkemysten oikeellisuuteen ja siksi sille ei voida antaa merkittävää painoarvoa kantajan rahallisten vaatimusten arvioinnissa.

Lausunnossa on todettu myös, että "Litteroitujen työsuoritteiden yksikköhinnat eivät urakoitsijalta saadun tiedon mukaan sisällä yhteiskustannuksia." Vastaaja toteaa, että tältä osin kantaja on antanut lausunnon laatijalle selvästi virheellistä tietoa. Urakkasopimuksen mukaan "Lisä- ja muutostöissä käytetään ensisijaisesti sopimuksen mukaisia yksikköhintoja. Yksikköhinnat eivät sisällä arvonlisäveroa. Yksikköhintoja käytetään sellaisenaan sekä lisäyksissä, että vähennyksissä ja ne ovat voimassa sellaisenaan kaikkina aikoina ja toteutuvista määristä riippumatta. Lisä- ja muutostöiden kuhunkin yksikköhintaan sisältyy nimikkeen mukainen työ täysin valmiiksi tehtynä materiaaleineen ja asennuksineen sisältäen työn kaikki kustannukset mukaan lukien työmaan käyttö- ja yhteiskustannukset, yleiskustannukset, mittaukset, raportointi sekä työnjohto."

Vastaaja korostaa uudelleen myös, että kantajan esittämä väite laskutuksen takapainoisuudesta ei pidä paikkaansa. Maksuerissä on ollut lukuisia eriä, joissa työsuoritteiden aloittaminen on mahdollistanut laskutuksen. Työmaata on toisaalta työllistänyt ylimääräisesti se, että koko urakan ajan laskuluonnoksia on jouduttu jatkuvasti hylkäämään sen takia, että urakoitsija on esittänyt laskun työvaiheesta, jotka litteroiden mukaan eivät ole olleet vielä laskutuskelpoisia.

Vaatimukseen liittyy osaltaan myös maksamattomien lisä- ja muutostöiden käsittely (IX.6.1) sekä vahingonkorvausvaatimus (IX.3.1 toissijainen vaatimus, jonka mukaan mahdollisesti tuomitsematta jäävää vaadittua urakkahintaa vastaava saamatta jäänyt kate tulee joka tapauksessa tuomita korvattavaksi vahingonkorvauksena). Kaikkien näiden vaatimusten euromääräinen arviointi tulee suorittaa yhteisesti siinä vaiheessa, kun kantaja esittää tarkemman näytön em. summien muodostumisesta.

IX.5.2 Kenkäveronniemen urakkasopimuksen maksamaton urakkahinta (vaatimuskohdat 10 ja 11)

Mikkelin vesilaitos viittaa edellä keskuspuhdistamon urakkasopimuksen maksamattoman urakkahinnan osalta sanottuun. Tilaaja ja SMR ovat käyttäneet erilaista jaottelua valmiusasteen laskemiseen, mutta samat periaatteet kuin

keskuspuhdistamourakan osalta soveltuvat myös tähän urakkahintaan. Huomionarvoista kuitenkin on, että Kenkäveronniemen urakkasopimuksen osalta tilaajan ja SMR:n käsitykset valmiusasteesta ovat selvästi lähempänä toisiaan kuin keskuspuhdistamon osalta. Kenkäveronniemen urakan näkemys ero vastaa tyypillisemmin tilaaja- ja urakoitsijapuolien välisiä näkemyseroja

		VALMIUSASTE				
URAKKASUMMA	alv 0%		Tilaaja/rakennuttaja		SMR	
rakennustyöt	1 341 250,00 €		70 %	938 875,00 €	74 %	992 525,00 €
sähkötyöt	170 000,00 €		0 %	- €	1 %	1 700,00 €
lvi-työt	65 000,00 €		0 %	- €	9 %	5 850,00 €
koneistotyöt	270 000,00 €	n.	80 %	216 000,00 €	95 %	256 500,00 €
	1 846 250,00 €			1 154 875,00 €		1 256 575,00 €
					ERO:	101 700,00 €

Edellä olevassa taulukossa on esitetty tilaajan ja SMR:n käsitykset eri osasuoritteiden valmiusasteista ja niiden euromääräiset arvot. Mikkelin vesilaitos katsoo näin ollen, että valmiusasteeseen perusteella maksamattoman urakkahinnan riidaton osuus on 1 154 875,00 euroa, joka on 101 700 euroa pienempi kuin kantajan esittämä summa. Maksamatonta urakkahintaa voidaan siis vastaajan mielestä suorittaa kantajalle riidattomasti 157 012,50 euroa.

IX.6 Lisä- ja muutostöitä koskevat suoritusvaatimukset (vaatimuskohdat 12 ja 13)

Maastorakentajat tuo esiin, että Metsä-Sairilan urakassa on yhteisymmärryksessä poikettu YSE-ehtojen mukaisesta lisä- ja muutostöiden käsittelytavasta, jossa lisä- ja muutostöiden kustannuksista ja aikatauluvaikutuksista tulee sopia ennen työn aloittamista. Hankkeessa on jo rakennustöiden alkuvaiheessa muodostunut käytäntö, jossa tilaaja on käsitellyt lisä- ja muutostöitä ja maksanut niitä Maastorakentajille, vaikka työt olisi aloitettu tai kokonaan tehty ennen kustannus- ja lisäaika- vaikutuksista sopimista. On tavallista, että urakoitsija ja tilaaja päätyvät rakennushankkeen aikana soveltamaan YSE-ehdoista poikkeavaa lisä- ja muutostyömenettelyä, jotta tilaajan lisä- ja muutostöiden käsittelyyn käyttämä aika ei viivästyä töiden suorittamista. Näin on tapahtunut myös Metsä-Sairilan urakan tapauksessa. Hankkeessa yhteisymmärryksessä noudatettu YSE-ehdoista poikkeava lisä- ja muutostyömenettely merkitsee, että tilaaja ei voi kiistää lisä- ja muutostyövaatimuksia sillä perusteella, että lisä- ja muutostöistä tai niiden kustannuksista ei mahdollisesti ole sovittu ennen työn aloittamista. Maastorakentajat ottaa lisä- ja muutostöiden käsittelyyn tarvittaessa tarkemmin kantaa myöhemmin oikeudenkäynnin aikana.

Urakan aikana noudatettavat käytännöt on sovittu ja vahvistettu ensimmäisessä työmaakokouksessa TMK01 (todiste KT50). Tilaajan edustajina toimivat vesilaitoksen johtaja Reijo Turkki ja projektipäällikkö Maijeli Parpei. Lisä- ja muutostöiden osalta noudatetaan seuraavaa menettelyä:

- tarjousten tekeminen
 - tarjoukset tehdään kirjallisesti YSE:n mukaisesti eriteltyinä
- käsittely ja hyväksyntä
 - lisä- ja muutostyöt käsitellään joko työmaakokouksen yhteydessä (pienimuotoiset) tai pidetään erillinen palaveri
 - käsitellään koko ajan
 - Kaikki lisä- ja muutostyötarjoukset myös projektipäällikkö Maijeli Parpeille
- tilausten kirjaukset
 - käsittelynalaiset, hyväksytyt ja hylätyt lisä- ja muutostyöt kirjataan työmaakokouspöytäkirjaan
 - myös valvojan työmaalla hyväksymät lisä- ja muutostyöt kirjataan
- urakoitsija ylläpitää lisä- ja muutostöistä excel-koontilistaa, josta ilmenee lisä- ja muutostyöt värikoodeilla eriteltyinä. Erittelystä ilmenee mm. tarjotut, hyväksytyt, laskutetut lisä- ja muutostyötarjoukset, tarjouspäivämäärä ja hyväksymispäivämäärä sekä hyväksytty hinta

Työmaakokouksessa on sovittu ja pöytäkirjaan kirjattu, että lähtökohtaisesti lisä- ja muutostyöt hyväksyy tilaaja. Valvoja voi hyväksyä pienimuotoisia ja kiireisiä lisä- ja muutostöitä suoraan työmaalla, yläraja n. 30 000€. Valvoja päättää oman harkintansa mukaan onko työsuorite sellainen, että hän voi sen hyväksyä.

Vastaajan käsityksen mukaan kantaja pyrkii edellä olevalla kommentillaan hämärtämään pienimuotoisten ja kiireellisten lisä ja muutostöiden käsitettä laajemmista lisä- ja muutostöistä, joiden käsittely joka tapauksessa edellyttää kirjallista käsittelyä joko työmaakokouksen yhteydessä tai erikseen. Työmaakokouksissa on selvyuden vuoksi kirjattu myös valvojan työmaalla aiemmin hyväksymät pienimuotoiset lisä- ja muutostyöt. Missään tapauksessa ei ole luotu menettelyä, jossa urakoitsija jälkikäteen vain ilmoittamalla voisi esittää työn olevan lisä- tai muutostyötä. Yleisesti ottaen hylätyt lisä- ja muutostyöesitykset ovat koskeneet tällaisia töitä, jotka urakoitsija on suorittanut ilman etukäteistä hyväksyntää. Menettely ei, toisin kuin kantaja esittää, ole ollut YSE-ehdoista ja vakiintuneesta tavasta poikkeavaa.

IX.6.1 Metsä-Sairilan maksamattomat lisä- ja muutostyöt (vaatimuskohda 12)

Mikkelin Vesilaitos tulee velvoittaa suorittamaan Maastorakentajille korvaus Metsä-Sairilan urakan maksamattomista lisä- ja muutostöistä. Vaatimuksen määrä on 500.556,31 euroa. Se muodostuu kaikista sopimuksen purkamiseen mennessä tehdyistä lisä- ja muutostöistä ja ilmenneistä hyvityksistä, joita ei ole huomioitu tilaajan maksamissa laskuissa. Lisä- ja muutostyöt ovat Maastorakentajien tekemiä töitä, jotka merkitsevät lisäyksiä tai muutoksia siihen urakkaan, josta urakkasopimuksen kiinteä urakkahinta on sovittu.

Tilaaja oli sopimuksen purkuhetkellä hyväksynyt lisä- ja muutostöitä laskutettavaksi 66.270,35 euron edestä, mutta Maastorakentajat ei ehtinyt lähettää laskua ennen

sopimuksen purkamista. Tämän summan myös Mikkelin vesilaitos hyväksyy riidattomana.

Lisä- ja muutostöistä 421.099,16 euroa koskee jollain tapaa riidanalaisia lisä- ja muutostöitä, jotka tilaajan olisi Maastorakentajien näkemyksen mukaan pitänyt hyväksyä laskutettavaksi.

Em. erien osalta niiden laskutuskelpoisuus on kuvattu liitteenä olevassa taulukossa. Yhteenvetona voidaan todeta, että tilaaja ei voi hyväksyä SMR:n esitystä ennen kuin kantaja esittää tarkempaa näyttöä siitä, miten ja millä tavalla se on arvioinut laskelmansa vaatimukset. Vastaaja katsoo, että selvityksen käsittelyä vaikeuttaa ainakin kuusi erilaista virheellistä tapaa esittää vaatimuksia, joiden osalta on kohdan IX.6 mukaisessa menettelyssä jo kertaalleen ratkaistu kyseisen vaatimuksen lopputulema:

1. Listauksessa on esitetty uusia aiheita, joita ei ole ennen haltuunottoa esitetty. (esimerkiksi LT173 Pääajoluiskan elementtikiinnikkeiden muutokset 2 775,16€)
2. Lukuisia kertoja suullisesti ja kirjallisesti pyydettyjä hyvitysaiheita ei ole esitetty eikä niistä ole tehty tarjousta, ei ole huomioitu SMR:n lmt listauksessa.
3. Jo hyväksytyjä hyvitysaiheita eli SMR:n saatavia vähentäviä suorituksia on muutettu muotoon 0€. Ko. kohdat on käsitelty työmaakokouksessa, hyvitys hyväksytty ja molemmat osapuolet allekirjoittaneet työmaakokousten pöytäkirjan, jolloin ne eivät ole enää muutokelpoisia. (esim. LT63 Maalaustöiden muutokset -58 475,00€ à 0€)
4. Jo hylättyjä aiheita on nostettu uudelleen lisä- ja muutostyölistalle veloituksina tai muutettu kirjaus muotoon 'riidanalainen'. Ko. kohdat on käsitelty työmaakokouksessa, hyvitys hyväksytty ja molemmat osapuolet allekirjoittaneet työmaakokousten pöytäkirjan, jolloin ne eivät ole enää muutokelpoisia. (Esim. LT9 Rakennustyövakuutuksen määrän muutos 0€ à 7091,45€ ja LT38 MBR-altaiden vesitiivis liikuntasauama. "Hylätty" à "riidanalainen")
5. Aiheita joista todettu aiemmin "ei toteudu" muutettu nyt kirjaukseksi "hyväksytty" tai esitetty tarjoushinta (Esim. LT29 Esikäsitteilyn tason laajennus 0€ à 3 133,00€ ja LT47 Lietteenkäsittelyn palkkimuutos. "Ei toteudu" à "Hyväksytty")
6. Sähkö- ja lvi-aliurakoiden lisä- ja muutostyöt on taulukossa esitetty vain muodossa "ei toteudu". Lvi-lisä/muutostöistä haltuunotto hetkellä osa on tehty, osa ollut työn alla, ja osa tekemättä. Edellä kohdassa IX.5.1 on kuvattu aliurakoitsijoiden saataviin liittyvää keskustelua, jonka perusteella kantaja nyt toisaalta edellyttää urakkaan kuuluvien aliurakoitsijoiden töiden maksattamista kantajan maksupostien kautta, mutta nyt toisaalta samaan aikaan sulkee pois kaiken vastuun niistä lisä- ja muutostöistä, jotka ovat aliurakoitsijoiden suorittamia.

Kantajan esittämän näytön puutteellisuuden ja sekavuuden takia vastaaja varaa oikeuden kommentoida tarkemmin lisä- ja muutostöiden euromäärää, kun kantaja itse esittää vaatimuksensa perustellummissa muodossa. Näyttötaakka siitä, että

lisä- ja muutostyöt tulisi veloittaa urakkasopimuksen ja työmaapöytäkirjojen vastaisella tavalla on kantajalla.

IX.6.2 Kenkäveronniemen maksamattomat lisä- ja muutostyöt (vaatimuskohta 13)

Kantajan esittämä erittely maksamattomista lisä- ja muutostöistä ei pidä paikkaansa kantajan väittämällä tavalla. Listatut lisä- ja muutostyökohdat (laskuttamattomat lisä- ja muutostyöt) ovat kaikki käsitelty työmaakokouksissa ja erinäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta hylätty. Kaikki hylätyt työt ovat kooltaan ns pienimuotoisia, alle 20.000 euroa muutostöitä, joihin ryhtyminen olisi kuitenkin edellyttänyt valvojan hyväksyntää ennen työhön ryhtymistä ja tämän jälkeen vielä työn käsittelyä työmaakokouksessa. Se, että SMR on oma-aloitteisesti tehnyt töitä, jotka vasta jälkikäteen on pyritty hyväksyttämään tilaajan edustajalla työmaakokouksessa, ei tee niistä hyväksyttäviä lisä- ja muutostöitä.

Riidattomia suoritteita laskuttamattomista lisä- ja muutostöistä ovat LT14 (pumppujen nostoputkien koon muutos, -2453,36 euron hyvitys) sekä LT19 (pumppujen nousuputkien ylimääräiset kulmat, maksettavaa 2231,67 €). Molemmat on hyväksytty työmaakokouksessa TMK08. Lähtökohtaisesti aiheina ovat hyväksyttäviä LT9 (tulokaivon, tuloputken ja ylivuotoputken muutokset ja LT21 (ponttiseinän jättö maahan ja teräspaalujen jatkaminen). Näistä molemmista Mikkelin vesilaitos on pyytänyt SMR:ltä vastausta tai tarjouksen pientä korjaamista, joita tähän päivään mennessä ei ole saatu. Mikäli em. Tarkennukset saadaan sovitulla tavalla, ovat LT9 ja LT21 hyväksyttävissä. LT22 on hyväksyttävissä, mutta sitä ei ehditty käsitellä työmaakokouksissa ennen haltuunottoa.

LT24 ja LT25 on käsitelty ja hylätty aiheina työmaakokouksessa TMK09. Näitä koskevat tarjoukset on esitetty vasta haltuunoton jälkeen vaateissa. LT3, LT4, LT6, LT17, LT20 on hylätty työmaakokouksessa TMK05, TMK 07 ja TMK 08. LT11, LT18 ja LT23 töitä ei ole tehty eikä näistä oltu esitetty myöskään rahallista vaatimusta. Kuitenkin kaikki edellä mainitut työt ovat tilaajan käsityksen mukaan kertaalleen hylättyjä ja näihin liittyvät vaateet siksi perusteettomia.

Mikkelin vesilaitos esittää, että kantaja toimittaa korjatut tarjoukset sovitulla tavalla LT9 ja LT 21 osalta ja tarjouksen LT22 osalta, jonka jälkeen LT9, LT14, LT19, LT 21 ja LT 22 voidaan maksaa kantajalle välittömästi riidattomina.

TODISTELU Kirjalliset todisteet

KT1. Metsä-Sairilan urakkasopimus 13.11.2018

Todistusteema: sopimuksen olemassaolo ja sisältö

KT2. Kenkäveronniemen urakkasopimus 25.6.2019

Todistusteema: sopimuksen olemassaolo ja sisältö

KT3. Metsä-Sairilan urakan purku-uhkainen reklamaatio 20.11.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT4. Kenkäveronniemen urakan purku-uhkainen reklamaatio 20.11.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT5. Pääurakoitsijan vastine purku-uhkaiseen reklamaatioon, MIPU JPV 3.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT6. Pääurakoitsijan vastine purku-uhkaiseen reklamaatioon, Kenkäveronniemen tulopumppaamo 3.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT7. Pääurakoitsijan vastine reklamaation lisäselvityspyyntöön, Mipu JVP 5.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT8. Pääurakoitsijan vastine reklamaation lisäselvityspyyntöön, Kenkäveronniemen tulopumppaamo 5.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT9. Purku-uhkainen reklamaatio – lisäselvityspyyntö, Mipu JVP 4.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT10. Purku-uhkainen reklamaatio – lisäselvityspyyntö, Kenkäveronniemen tulopumppaamo 4.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT11. Tilaaajan vastaus vastineisiin, Mipu JVP 13.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT12. Tilaaajan vastaus vastineisiin, Kenkäveronniemen tulopumppaamo 13.12.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT13. Tilaaajan huolenilmaus elementtisuunnittelusta ja aikataulusta 13.8.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT14. Pääurakoitsijan vastaus Tilaaajan huolenilmaisuun 26.8.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT15. Reklamaatio koskien aikataulua 24.9.2019

Todistusteema: reklamoinnin tapahtuminen ja sisältö. Purkuperusteiden olemassaolo jo syksyllä 2019

KT16. Huolenilmaus taloudellisesta tilanteesta 19.2.2020

Todistusteema: suorituskyvttömyyden jatkuminen ja tilaaajan puuttuminen asiaan, purkuperusteen olemassaolo

KT17. Pääurakoitsijan vastine 24.2.2020

Todistusteema: suorituskyvttömyyden jatkuminen ja purkuperusteen olemassaolo. SMR ei anna pyydettyjä tietoja.

KT18. Työmaakokous_6_Pöytäkirja

Todistusteema: aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella.

KT19. Työmaakokous_7_Pöytäkirja

Todistusteema: aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella.

KT20. Työmaakokous_8_Pöytäkirja

Todistusteema: aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella.

KT21. Työmaakokous_9_Pöytäkirja

Todistusteema: aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella.

KT22. Työmaakokous_11_Pöytäkirja

Todistusteema: aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella.

KT23. Urakkaohjelma, Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamo, pääurakka

Todistusteema: urakan sisäلتö ja urakoitsijan velvoite aikataulun toteuttamiseen.Purkuperusteen olemassaolo

KT24. Pääurakoitsijan vastine 13.12.2019

Todistusteema: Aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella

KT25. Mipu JVP, aikataulupalaveri 13.12.2019

Todistusteema: Aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella

KT26. Työmaakokous_16_Pöytäkirja

Todistusteema: Aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella

KT27. Mipu JVP, aikataulupalaveri 3.3.2020

Todistusteema: Aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella.

Kantaja ei ole edelleenkään saanut toimitettua joulukuussa 2019 vaadittua aikataulua.

KT28: Jälkikirjaus ja vaatimus koskien aikataulupalaveria 9.3.2020

Todistusteema: Aikatauluviivästyksset, purkuperusteen olemassaolo aikataulun perusteella.

Kantaja ei ole edelleenkään saanut toimitettua joulukuussa 2019 vaadittua aikataulua.

KT29. Metsä-Sairilan urakkasopimuksen purkuilmoitus 18.3.2020

Todistusteema: urakkasopimuksen purku. Perusteet purkamiselle on kuvattu jo purkuilmoituksessa.

KT30. Kenkäveronniemen urakkasopimuksen purkuilmoitus 18.3.2020

Todistusteema: urakkasopimuksen purku. Perusteet purkamiselle on kuvattu jo purkuilmoituksessa.

KT31. Metsä-Sairilan haltuunottokatselmus nro 1, pöytäkirja 19.3.2020

Todistusteema: urakkasopimuksen purkaminen. Haltuunotto ja haltuunoton piiriin kuuluva omaisuus, käsitys töiden valmiusasteesta.

KT32. Kenkäveronniemen haltuunottokatselmus, pöytäkirja 23.3.2020

Todistusteema: urakkasopimuksen purkaminen. Haltuunotto ja haltuunoton piiriin kuuluva omaisuus, käsitys töiden valmiusasteesta.

KT33. Metsä-Sairilan haltuunottokatselmus nro 2, pöytäkirja jälkikirjauksin 25.3.2020

Todistusteema: urakkasopimuksen purkaminen. Haltuunotto ja haltuunoton piiriin kuuluva omaisuus, käsitys töiden valmiusasteesta.

KT34. Esitys urakkasopimuksen purkamisesta Mipu JVP, Kenkävero TP

Todistusteema: urakkasopimusten purkaminen. Perusteet purkamiselle ovat olleet olemassa ja purkupäätös on tehty Mikkelin vesilaitoksen johtokunnassa asianmukaisesti.

KT35. Suomen Maastorakentajien taloustiedot, ladattu 4.12.2019

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys

KT36. Suomen Maastorakentajien luottotiedot 14.2.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys

KT37. Suomen Maastorakentajien luottotiedot 11.3.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys

KT38. Suomen Maastorakentajat Oy, luottotiedot 2.3.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys

KT39. Treivan Company Oyn sähköposti Maastorakentajien maksuviivästyksistä 25.3.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys. Aliurakoitsijoilla on ollut saatavia kantajalta sopimusten purkua edeltävältä ajalta.

KT40. Hyxo Oyn ilmoitus laitetoimitusta koskevan sopimuksen purkamisesta 20.3.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys.

KT41. JP yhtiöiden LVI-urakkatarjous ml. ilmoitus SMRn maksuviivästyksistä 26.3.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys. Aliurakoitsijoilla on ollut saatavia kantajalta sopimusten purkua edeltävältä ajalta.

KT42. Savo Karjalan Vesihuollon sähköpostit maksuviivästyksistä 2.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys. Aliurakoitsijoilla on ollut saatavia kantajalta sopimusten purkua edeltävältä ajalta. Jatkuvat maksuviivästykset ovat olleet olennainen uhka työmaan jatkumiselle.

KT43. Torppari Yhtiöt Oyn sähköposti maksuviivästyksistä 6.4.2020

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys.

KT44. Maijelin Parppein sähköposti koskien SMRn maksuviiveitä BetSet Oylle

Todistusteema: urakoitsijan taloudellinen tila ja suorituskyvyttömyys. Aliurakoitsijoilla on ollut saatavia kantajalta sopimusten purkua edeltävältä ajalta. Jatkuvat maksuviivästykset ovat olleet olennainen uhka työmaan jatkumiselle.

KT45. Jukka Juolan sähköposti purku-uhkan poistumisen ehdoista 9.12.2019

Todistusteema: vakuudenantajan ehdot johtivat järjestelyyn, jossa purku-uhan ehdollisuuden avulla seurataan urakoitsijan suoriutumista. Kantaja on ollut tietoinen velvoitteiden merkityksestä, ja siitä että purku-uhka ei ole poistunut.

KT46. Essi Myllylän sähköposti purku-uhkan poistumisen ehdoista 12.12.2020

Todistusteema: vakuudenantajan ehdot johtivat järjestelyyn, jossa purku-uhan ehdollisuuden avulla seurataan urakoitsijan suoriutumista. Kantaja on ollut tietoinen velvoitteiden merkityksestä, ja siitä että purku-uhka ei ole poistunut.

KT47. Suomen Maastorakentajien kirje tilaajalle 20.5.2020

Todistusteema: kantajan käsitys aliurakoitsijoiden saatavien käsittelystä.

KT48. Luukkujen lunastusta koskeva kirjeenvaihto.

Todistusteema: Maksuvaatimus käyttökelvottomien luukkujen osalta on perusteeton ja on jo kertaalleen hylätty.

KT49. Sähköposti 3.4.2020

Todistusteema: kantajan käsitys aliurakoitsijoiden saatavien käsittelystä. Käsitys poikkeaa heidän myöhemmin 20.5. esittämästään kannasta.

KT50. Työmaakokous_1_Pöytäkirja

Todistusteema: Lisä- ja muutostöiden hyväksymismenettelystä on sovittu ja vastaajan käsitys menettelystä vastaa pöytäkirjassa olevaa kuvausta, jonka kantaja on allekirjoituksin myös hyväksynyt.

Henkilötodistelu

Reijo Turkki, Mikkelin Vesilaitoksen johtaja.

Todistusteema: urakkasopimusten tarkoitus ja urakan toteutus. Purkuperusteiden olemassaolo ja tilaajan toimenpiteet purkuperusteiden seurannassa ja purkua koskenut päätöksenteko.

Maijeli Parppei, rakennuttaja. Ramboll CM Oy

Todistusteema: Purkuperusteiden olemassaolo ja tilaajan toimenpiteet purkuperusteiden seurannassa ja purkua koskenut päätöksenteko. Töiden valmiusaste. Lisä- ja muutostöiden käsittely. Haltuunottokorvauksen käsittely ja määrät.

Pasi Heinonen, sähkötöiden valvoja. Ramboll CM Oy.

Todistusteema: Purkuperusteiden olemassaolo ja tilaajan toimenpiteet purkuperusteiden seurannassa ja purkua koskenut päätöksenteko. Töiden valmiusaste. Lisä- ja muutostöiden käsittely. Haltuunottokorvauksen käsittely ja määrät.

Vastaaja pidättää oikeuden esittää lisää todistelua kantajan antamien lisäselvitysten ja todistelun perusteella.

XI Mikkelin vesilaitoksen omat vaatimukset

Mikkelin vesilaitos varaa oikeuden esittää vastavuoroisesti rahallisia vaatimuksia Suomen Maastorakentajia kohtaan työsuorituksessa olleiden virheiden ja vahinkojen perusteella. Vaatimukset ilmoitetaan myöhemmässä vaiheessa erikseen ja Mikkelin Vesilaitos tulee nostamaan niiden osalta oman vastakanteen, ellei sopimusrikkomuksiin liittyviä vaatimuksia saada ratkaistua neuvotteluteitse.

Mikkelissä 24. syyskuuta 2020

Sanna Suvanto
OTK, LL.M, luvansaanut oikeudenkäyntiavustaja